

Izdaja delavski svet Železarn Ravne kot 14-dnevnik v nakladi 5500 izvodov

Ureja uredniški odbor: Jan-ko Dežman, Vlada Gregor, Avgust Knez, Marjan Kolar, Franjo Miklavc, Helena Nerat, Rudolf Rajzer, Ivan Vušnik, Milan Zafošnik

Glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar
Telefon 861 131, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk

Glasilo je po 7. točki 1. odst. 36. čl. zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Uradni listi SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretarjata za informacije SRS št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

12. junija referendum

Ob sprejemanju akcijskega programa ukrepov za izboljšanje družbenoekonomskih in samoupravnih razmer v Železarni Ravne smo si med prvimi zadali tudi nalogo ponovno preučiti in samoupravno dopolniti sistem delitve osebnih dohodkov. Že dva meseca nazaj je javna razprava o nekaterih predlaganih rešitvah s tega področja. Največ smo seveda govorili o pravilniku o normah in pravilniku o ugotavljanju delovne uspešnosti delavcev, katerih delovni prispevek ugotavljamo s posrednimi merili oziroma po programu dela in nalog. Po prvotno zastavljeni akciji naj bi konec aprila izvedli referendum o teh pravilnikih, obenem pa bi sprejeli tudi nekatere dopolnitve samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in sredstev za skupno porabo ter drugih nadomestil osebnih prejemkov.

Problemska konferenca ZK železarn pa je nato ugotovila, kar je bilo pozneje ugotovljeno tudi na sindikalni konferenci, da ne smemo stvari parcialno reševati, ampak s poglobljeno akcijo področje osebnih dohodkov skupno in enkrat samoupravno urediti. Dogovorjena je bila akcija sprejema »paketa« aktov, s katerimi bi zagotovili vse celovite spremembe samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD, torej tudi tiste, o katerih smo namerali razpravljati v drugi fazi iz-

vajanja akcijskega programa na jesen letošnjega leta. V ta paket normalno spada tudi pravilnik o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale prejemke delavcev tozgov. Ta akt sicer sprejemamo z glasovanjem na zborih delavcev in ne z referendumom, kar pa stvari bistveno ne spremeni. V vsakem primeru pa je zelo pomembno, saj je poanta vse akcije slejkoprej postaviti dohodek delavca v odvisnost od ustvarjenega dohodka temeljne organizacije.

Z zavestno odločitvijo subjektivnih sil o celovitem pristopu je bil prestavljen datum referendumskega izjavljanja delavcev na 28. maj. Akcije so intenzivno potekale tako v strokovnih službah, ki so pripravljale strokovne rešitve, kot v temeljnih organizacijah, kjer so se zlasti nekateri strokovni delavci posebej posvetili pripravljanju normativov, sicer pa je bila občutna politična in samoupravna aktivnost. 16. maja se je sestal delavski svet Železarn Ravne, ki je določil celovit predlog samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD in ostale prejemke. Pri določitvi predloga je ugotovil, da v vseh tozgovih mnenjih, da so pripravljena gradiva obsežna, da je rok do dneva referenduma absolutno prekratek, če bi hoteli vse akcije celovito izvesti, tako da bi bil vsak delavec prepričan v pravilnost predlaganih rešitev. Takrat je bilo tudi ugotovljeno, da nameravajo de-

lavski sveti tozgov upoštevati stališče delavskega sveta glede optimalnosti rokov in pri razpisu referenduma v tozgovih nastopiti enotno. V tej situaciji je bil potreben nov rok za izvedbo referenduma — 12. junij 1979. Od priprave celotnega paketa aktov, ki je bil do vključno 16. maja posredovan samoupravnim in političnim dejavnikom, pa do referendumskega roka je bilo dano na voljo skoraj mesec dni. V tem roku bi z intenzivno aktivnostjo morali uspeti vse materiale ustrez-

no obrazložiti slehernemu delavcu, vse pripombe iz razprave preučiti in akte ustrezno dopolniti, tako da bi jih v končnih razpravah zavestno sprejemali, sam referendum pa bi moral biti zgolj še formalnost. Pri tem je seveda še zlasti pomembno, da dobijo delavci na vpogled poskusne izračune po novem oziroma po starem sistemu, saj je le takšna živa primerjava način, ki nam učinkovito pove, za kaj se pravzaprav odločamo.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Kako izpolnjujemo planske obveznosti

Prekoračitev planirane skupne proizvodnje v aprilu znaša 2,8 odst., kumulativno 2,4 odst. Pri odpremi zaostajamo za 2,1 odst., kumulativno pa beležimo prekoračitev 1,8 odst. V zaostanku za predvidenim planom smo tudi pri fakturirani eksterni realizaciji za 6,6 odst. V kumulativu je zaostanek manjši — 3,3 odst. Zaostanek za planiranim izvozom znaša 35,5 odst. V aprilu smo ga dosegli le 46,7 odst.

TOZD jeklarna. V aprilu zaostaja TOZD za operativnim planom 0,6 odst., planirana skupna proizvodnja pa je bila presežena za 1,5 odst. Pričakovati je bilo višjo proizvodnjo, a bilo je preveč zastojev na 40-tonski električni peči zaradi okvar na hladilnem

sistemu in hidravliki. Nižja proizvodnja od želene je bila tudi zaradi pomanjkanja delavcev (bilo je preveč odsotnosti zaradi bolezni).

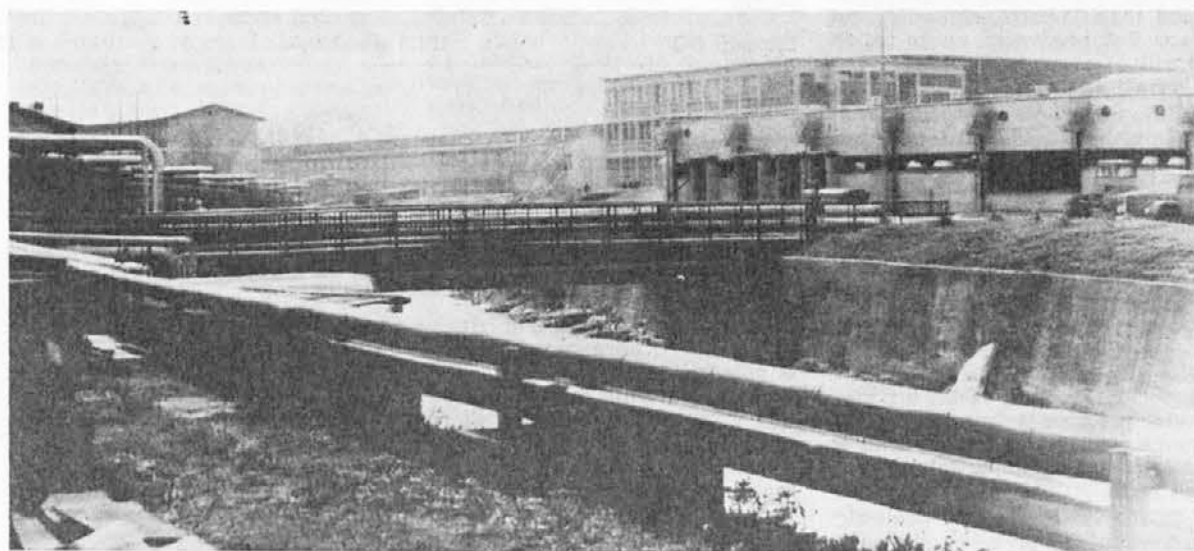
V TOZD je čutili pomanjkanje uvoženih Fe legur, zaradi česar tudi ni bil izpolnjen program jeklolivarne.

TOZD jeklolivarna. TOZD je tudi v aprilu presežal plan skupne proizvodnje, pri čemer je precej presežen plan prodaje na domačem trgu. Slabše je z izvozom, vendar pa bo po predvidevanjih TOZD to popravil v naslednjem obdobju. Izmeček je nižji od predvidenega, kritična pa je realizacija. Vzrok je iskati v nizkih prodajnih cenah. Za izboljšanje sta-

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZ VSEBINE

- Ukrepi za boljše delo v prihodnje
- S prve seje delavskega sveta železarn
- Novi kolektivni izvršilni organi delavskega sveta železarn
- Po poti nekaterih dogovorov
- Mnenja delavcev: Železarna in usmerjeno izobraževanje
- Naš intervju: Kako (ne)štedimo z energijo
- ZK o gospodarjenju občine v letu 1978
- Do kdaj dvojno regresiranje
- O energetskih virih pri nas in v svetu
- Iz dela skupščine SKIS
- Kako poslujejo vrtci
- Da bi se razumeli
- V Sentanelu ustanovili turistično društvo
- Pesem jih odlikuje

Ob Meži

(Nadaljevanje s 1. strani)

nja na področju prodajnih cen se sicer podvzemajo določeni ukrepi, vendar pa bi tu morali delati hitreje. Prepočasno in premalo zavzeto reševanje te problematike lahko povzroči nepopravljivo škodo.

TOZD valjarna. Predvideni mesečni plan na težki progi ni bil dosežen zaradi pomanjkanja vložka. Srednja progla beleži kljub drobnemu asortimanu prekoračitev 10,8 odst. Slabše je na lahki progi, kjer znaša zaostanek 33,0 odst., in to predvsem zaradi nadpoprečnih zastojev, čemur pa je vzrok menjava in priprava proge.

Zaostanek v čistilnici in adjustaži je nastal zaradi pomanjkanja ljudi, čemur je vzrok visok bolniški izostanek.

TOZD kovačnica. Tudi v aprilu beleži TOZD visok odstotek prekoračitev vseh proizvodnih rezultatov, razen seveda izvoza, ki je poglavje zase. V skupni proizvodnji zaostaja TOZD pri proizvodnji gredic ter odkovkov, saj znaša odstotek odpreme odkovkov le 24,4 odst.

Detajl

TOZD jeklovlek. Vsi kazalci proizvodnje v TOZD so pozitivni, razen pri izvozu, kjer znaša zaostanek v aprilu 26,2 odst., kumulativno 60,8 odst. Po posameznih skupinah proizvodov pa beležimo zaostanek za predvidenim planom odpreme in fakturirane realizacije pri vlečenem jeklu in žici. V aprilu je začel delati tudi novi luščilni stroj, kar bo bistveno pripomoglo k večji proizvodnji luščenega jekla.

TOZD stroji in deli. TOZD je sicer dosegel mesečni plan skupne proizvodnje, vendar so vsi ostali kazalci znatno pod predvidenim planom. V TOZD primanjkuje naročil, tako da preti neizkoriščenost kapacitet predvsem na brusilnih strojih.

TOZD industrijski noži. Proizvodnja nožev in brzoreznega orodja je pod predvidenim letnim načrtom. Izvoza v aprilu TOZD ni zabeležil. S proizvodnjo palic pa dosega TOZD prekoračitev odpreme kakor tudi kumulativne skupne proizvodnje.

TOZD pnevmatični stroji. Nedoseganje plana v aprilu so povzročili izpadi na posameznih strojih ter stalno ponavljajoče se okvare na iztrošenem strojnem parku. Razen tega je bil v proizvodni program vrinjen še asortiman s prioriteto, s tem pa se je še bolj zmanjšala kapaciteta na ozkih grih.

TOZD vzmetarna. Vsi pokazalci proizvodnje so prek 100 odst. Listnatih vzmeti je TOZD izdelal manj, kot predvideva mesečni

načrt. To pa zaradi tega, ker je primanjkovalo vložnega materiala (ozko grlo pri razrezu).

TOZD rezalno orodje Prevalje. TOZD ni mogel izpolniti vseh obveznosti do svojih kupcev pred-

vsem zaradi pomanjkanja karbidne trdine ter diamantnih brusilnih plošč. Večji zastoji so bili tudi zaradi nekvalitetnega vložnega materiala, ki je bil velik krivec izmečka.

TOZD Kovinarstvo Ljubno. TOZD je dosegel plan skupne proizvodnje s 86,7 odst., v aprilu 85,4 odst. Zaostanek pri odpremi znaša 10,7 odst., pri fakturirani realizaciji pa 20,4 odst. f. u.

Odstotek doseganja načrtovane (ga)

TOZD	Skupne proizvodnje		Odpreme		Fakturirane eksterne realizacije		Izvoza	
	April	Kumulativno	April	Kumulativno	April	Kumulativno	April	Kumulativno
Jeklarna	101,5	102,8	—	—	—	—	—	—
Jekloličarna	101,0	97,6	105,1	97,8	103,2	95,0	81,7	91,6
Valjarna	102,5	102,4	93,0	98,9	92,2	100,0	38,3	63,6
Kovačnica	115,6	111,4	144,8	139,7	147,4	140,4	15,5	28,1
Jeklovlek	110,8	101,4	106,3	104,8	107,6	110,7	73,8	39,2
Stroji in deli	104,9	80,3	53,0	66,3	48,4	62,9	28,3	42,8
— Noži brzorezno orodje	64,3	68,6	72,5	78,1	91,2	87,1	—	—
— Gredice	—	55,0	—	—	—	—	—	—
— Palice	110,0	112,5	63,9	96,9	63,9	96,9	—	—
Industrijski noži	82,1	100,5	100,9	120,3	94,9	92,0	68,4	81,0
Pnevmatični stroji	120,7	95,2	96,9	88,7	101,6	88,3	1,4	72,7
Vzmetarna	101,3	101,8	100,6	102,7	102,8	103,2	103,6	127,3
Rezalno orodje	100,0	106,8	69,3	103,4	81,6	97,0	111,4	158,8
Kovinarstvo — Ljubno	85,4	86,7	87,9	89,3	98,0	79,6	—	—
Kalilnica	—	—	—	—	204,5	182,5	—	—
Storitve drugih TOZD	—	—	—	—	101,3	98,1	—	—
— DS	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj DO	102,8	102,4	97,9	101,8	93,4	96,7	46,7	64,5

Odstotek doseganja operativnega plana skupne proizvodnje

	April	Kumulativno
Jeklarna	99,4	101,2
Kovačnica	109,0	105,1

Odstotek doseganja v primerjavi z enakim obdobjem lani

TOZD	Skupne proizvodnje		Odpreme		Fakturirane eksterne realizacije		Izvoza	
	April	Kumulativno	April	Kumulativno	April	Kumulativno	April	Kumulativno
Jeklarna	100,0	101,1	—	—	—	—	—	—
Jekloličarna	111,7	92,9	111,4	108,6	129,1	120,5	75,5	104,6
Valjarna	101,5	103,2	89,0	99,6	109,4	126,0	61,5	110,4
Kovačnica	100,0	107,7	103,6	114,7	136,0	144,8	7,5	20,3
Jeklovlek	130,9	121,7	120,1	121,6	127,8	148,9	116,9	118,3
Stroji in deli	96,6	109,5	57,4	97,2	72,5	120,1	9,2	21,7
— Noži brzorezno orodje	—	85,0	83,3	105,8	136,7	87,1	—	—
— Gredice	71,4	171,9	—	—	—	—	—	—
— Palice	—	—	—	—	—	—	—	—
Industrijski noži	123,8	148,1	116,7	163,5	139,9	146,8	67,1	103,2
Pnevmatični stroji	225,8	128,4	171,9	122,9	178,9	132,4	1,4	111,3
Vzmetarna	113,8	120,1	114,2	121,0	127,8	138,2	193,3	240,5
Rezalno orodje	78,3	95,1	60,0	99,8	97,0	121,3	40,7	108,8
Kovinarstvo — Ljubno	53,9	74,1	53,9	74,1	88,3	86,9	—	—
Kalilnica	—	—	—	—	197,0	182,5	—	—
Storitve drugih TOZD	—	—	—	—	168,1	164,6	—	—
— DS	—	—	—	—	—	—	—	—
Skupaj DO	101,3	103,0	92,8	104,0	114,4	129,7	31,5	61,3

Ukrepi za boljše delo v prihodnje

Delavski svet Železarne Ravne je na 1. seji obravnaval poročilo o delu delavskega sveta in njegovih kolektivnih izvršilnih organov v pretekli mandatni dobi. To poročilo je sprejel, ob tem pa tudi določene ukrepe, ki naj pripomorejo k nadaljnjemu izboljšanju dela tako samega delavskega sveta kot njegovih odborov: odbora za gospodarjenje, odbora za kadre in splošne zadeve ter odbora

za družbeni standard in stopanjske zadeve.

Sprejeti so bili naslednji ukrepi:

1. Delavski svet meni, da moramo v bodoče težiti za ustrežnejše načrtovanje in usklajenim delom samoupravnih organov; dosledneje se držati dogovora, da se delavski svet tozgov in delovnih skupnosti sklicujejo med 10. in 20. v mesecu, delavski svet pa

okrog 25. v mesecu. Pred delavskimi sveti se praviloma sklicujejo kolektivni izvršilni organi. Ustrezno je treba usklajevati tudi sestajanja samoupravnih delovnih skupin in zborov delavcev. Pri samoupravnih akcijah nasploh pa bolj kot doslej upoštevati termine za politične akcije.

2. Da bi bilo delo v bodoče bolj usklajeno in poglobljeno, pa je potrebno slej ko prej določiti prioriteto posameznih samoupravnih akcij, zlasti sprejemanje samoupravnih splošnih aktov in drugih pomembnih odločitev. Sedanja splošna aktivnost kaže na neko nenormalno stanje in ne daje pogojev za terminsko usklajeno in vsebinsko poglobljeno odloča-

12. junija referendum

(Nadaljevanje s 1. strani)

Delavski svet Železarn Ravne je prve dni maja dal v razpravo tudi spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo in statuta delovne organizacije. Če odračunamo nekatere spremembe, ki se nanašajo na ustanovitev posebne finančne službe, je bistvo teh sprememb v reorganizaciji poslovnega sveta delovne organizacije. Potrebo o reorganizaciji sedanjega kolektivnega poslovnega organa smo v Železarni Ravne ugotovili že z oceno družbenoekonomskih in samoupravnih razmer, ki jo je spomladi pripravila posebna delovna skupina CK ZKS. Ocena je bila širše verificirana in v osnovi ni bila sporna. Ena od nalog akcijskega programa, ki je temeljil na tej oceni in nalogah iz ocene, je bila čimprejšnja preučitev sestave, pristojnosti in metod dela poslovnega sveta delovne organizacije. Sedanji predlog, o katerem bomo tudi odločali na referendumu 12. junija letos, torej skupaj z glasovanjem o paketu aktov s področja osebnih dohodkov, določa petčlanski poslovodni odbor, kot bi se po no-

vem imenoval. Sestavljali bi ga: predsednik s splošnimi in zakonskimi zadolžitvami in pooblastili ter štirje člani, strokovnjaki za posamezna področja, in sicer: za proizvodno-tehnične zadeve, družbenoekonomske in samoupravne zadeve, marketing in razvoj. Osnovna sprememba je v tem, da je novo načrtovani organ petčlanski in vsi člani profesionalci. V poslovodnem organu tako ni več ravnateljev delovnih skupnosti in nekaterih tozdov kot doslej. Delitev nalog ni več izvršena po pannožnem principu, temveč zgolj po funkcijah. Bistveno pri vsem tem je, da sprejema poslovodni organ vse odločitve soglasno, postopek in način dela poslovodnega organa pa bi se pozneje določil s posebnim pravilnikom, ki bi ga sprejel delavski svet delovne organizacije. Gre torej za na prvi pogled majhne, a vsebinsko zelo pomembne zadeve, ki naj pripomorejo k sodobnejšim metodam vodenja in organiziranja ter zagotovi celovito izvajanje dogovorjenih samoupravnih odločitev in usmerjanje dolgoročnih interesov delavcev delovne organizacije.

-de-ja

nje. Po izvršitvah akcijskega programa za zagotovitev družbenoekonomskega in samoupravnega položaja delavcev v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih je potrebno zastaviti vse sile za konsolidacijo na področju samoupravljanja in procesa gospodarjenja.

3. Delegati delavskega sveta delovne organizacije morajo biti aktivno udeleženi pri vsem samoupravnem in političnem dogajanju v svoji temeljni organizaciji ali delovni skupnosti. Obvezno morajo biti vabljeni in se udeleževati sej delavskih svetov v tozdihi oziroma v delovnih skupnostih, prejemati vsa gradiva za seje in druge predloge za razpravo na ostalih odločitvenih ravneh, enako kot delegati delavskih svetov tozdov.

4. Na seje delavskega sveta železarn so obvezno vabljeni in prejmejo gradiva za seje vsi delegati delavskega sveta SOZD Slovenskih železarn. Vodja delegacije železarn za delavski svet SOZD SŽ pa mora poskrbeti, da se seje delavskega sveta delovne organizacije vedno udeleži vsaj določeno število delegatov. Delegati delavskega sveta sozda naj prav tako prisostvujejo sejam delavskih svetov v tozdihi in delovnih skupnostih.

5. Vsa gradiva za seje morajo biti posredovana v roku, določenem s poslovnikom za delo samoupravnih organov (gradivo 10 dni, vabilo pa 6 dni). Kolikor kasneje, predsednik delavskega sveta o vzrokih kasnitve poroča delegatom na seji.

V bodoče je potrebno prekiniti prakso podajanja gradiv delegatom na mizo pred samo sejo. Na mizo se lahko praviloma predložijo samo poročila kolektivnih izvršilnih organov, ki praviloma zasedajo dan ali dva pred sejo delavskega sveta, in poročila cen-

tra za razvoj samoupravljanja in informiranje, ki so podlaga za verifikacijo in ki jih zaradi objektivnih vzrokov — časovne neusklajenosti razprav v tozdihi — ni bilo mogoče podati z ostalim gradivom.

7. Vse službe, ki nastopajo kot predlagatelji samoupravnim organom, tudi kolektivnim izvršilnim organom delavskega sveta (odbor za kadre in splošne zadeve, odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve in odbor za gospodarjenje), morajo v bodoče vse predloge posredovati v pisemni obliki: s predlogom sklepa in obrazložitvijo, skladno z načinom, določenim s poslovnikom za delo samoupravnih organov.

Dosedanja praksa kaže, da je zaradi nepripravljenosti in nedorečenosti predlogov prišlo do improvizacij na področju kadrovske splošnih in stanovanjskih zadev.

8. Da bi zagotovili izvršitev predhodnega ukrepa, je potrebno, da se vsi odgovorni delavci služb, ki nastopajo kot predlagatelji samoupravnih organov, ponovno seznanijo s poslovnikom za delo samoupravnih organov, zlasti z načinom in postopkom priprave predloga za samoupravno odločanje.

9. Strokovne službe in vsi predlagatelji posredujejo gradiva samoupravnim organom izključno prek centra za razvoj samoupravljanja in informiranje, ki je dolžan pri pripravi in posredovanju informacij aktivno sodelovati, kot to tudi določa poslovnik za delo samoupravnih organov.

10. Glede na ugotovljene zahteve iz tozdov in delovnih skupnosti je potrebno ob spreminjanju in dopolnjevanju temeljnih samoupravnih splošnih aktov delovne organizacije razmisliti o drugačni sestavi kolektivnih izvršilnih organov.

Obstajajo zahteve, naj bi bili odbori 24-članski, v odboru bi imel vsak tozd in delovna skupnost svojega predstavnika. Ta zahteva je delno utemeljena, zlasti kadar gre za postopke usklajevanja ipd., sicer pa se tako razširjen kolektivno izvršilni organ delno križa z namenom teh organov. So tudi mnenja, da bi naj biti ti organi celo manj številni, z ustreznim kadrovsko zasedbo, ki bi zagotovila kvalitetnejše delo.

11. V spremembah in dopolnitvah splošnih aktov je potrebno preučiti tudi delovno področje in pristojnosti tako kolektivnih izvršilnih organov kot delavskega sveta delovne organizacije. Tako delavski svet kot njegovi kolektivni izvršilni organi lahko odločajo le o tistih zadevah, ki so nesporno samoupravno prenesene na nivo delovne organizacije, sicer pa poteka vse odločanje v tozdihi.

12. Na sejo delavskega sveta so z vabilom vabljeni in prejmejo gradivo: delegati delavskega sve-

15. Skladno z določili pravilnika o delu samoupravnih organov, in da bi bile seje kratke ter učinkovite, je treba omejiti čas poročanja in razprave posameznikov. Predsednik je dolžan diskutante na to opozoriti (dosedanja praksa: poročevalci poročajo tudi po pol ali tričetrt ure, nekateri diskutanti po 10 in tudi 20 minut).

Predsednik je prav tako dolžan spodbujati delegate k razpravi, zlasti pa, kadar je potrebno zvedeti za mnenje tozda ali delovne skupnosti o določenem vprašanju.

16. Praviloma naj bi bilo k posameznim zadevam, ki so na dnevnem redu, podano mnenje sindikata oziroma drugih družbenopolitičnih organizacij.

Pred glasovanjem o dnevnem redu na seji delavskega sveta ali njegovega kolektivnega izvršilnega organa lahko predstavniki družbenopolitičnih organizacij predlagajo, da se zadeva začasno ali dokončno umakne z dnevnega reda. Zahtevek mora biti ustrezno utemeljen.

Osrednja letošnja proslava ob občinskem prazniku je bila pri Kefrovem mlinu

ta, delegati delavskega sveta sozda, predsedniki kolektivnih izvršilnih organov, poročevalci k posameznim točkam dnevnega reda, člani poslovnega sveta, predsedniki sveta sindikata, aktivna ZB, koordinacijskega sveta mladine in predsednik odbora samoupravne delavske kontrole.

13. Seje kolektivnega izvršilnega organa — odbora — se poleg članov odbora obvezno udeleži član poslovnega sveta, zadolžen za določeno področje, in poročevalci k posameznim točkam dnevnega reda.

14. Delegati in ostali vabljeni morajo prihajati na sejo pravočasno, vsaj nekaj minut pred pričetkom seje, ne z obvezno zamudo, kot je bil to do sedaj pogost primer.

Pri metodi dela je treba opustiti prakso predhodnega poročanja k vsaki točki dnevnega reda, s pogojem, da je gradivo kvalitetno in razumljivo pripravljeno in pravočasno dostavljeno.

Funkcija poročevalca naj bo zlasti v tem, da med razpravo poda morebitna dodatna pojasnila, da pojasni, koliko so posamezni dopolnilni predlogi v zvezi s sklepi, ki se izoblikujejo na sami seji, od predlagatelja strokovno izvedljivi, če so smotni, zlasti pa, če so zakoniti in v skladu s samoupravnimi splošnimi akti.

17. Seje delavskega sveta in kolektivnih izvršilnih organov morajo potekati po sprejetem dnevnem redu. Vsi prisotni morajo, kolikor želijo, da se določeno vprašanje obravnava, neposredno ob začetku predlagati spremembo in dopolnitev dnevnega reda.

18. Da bi delegati lahko bolj kreativno sodelovali pri delu delavskega sveta, se v bodoče uvede naslednji princip dajanja pobude ali zahtevka za razpravo na delavskem svetu: vsak delegat prejme poseben obrazec, kamor sam, skupina delegatov ali tudi drugih delavcev, zapiše pobudo oziroma zahtevo ali delegatsko vprašanje. Obrazec se dostavi sekretarju skupnih organov upravljanja, ki poskrbi za odgovor na delegatsko vprašanje oziroma za pripravo gradiva za delavski svet ali kolektivni izvršilni organ. Glede na začetne izkušnje se bo princip dajanja pobude za razpravo v bodoče dopolnil.

19. Aktivnost delegatov delavskega sveta železarn in članov kolektivnih izvršilnih organov občasno preverjajo na sejah sam delavski svet in njegovi organi, kot tudi delavski sveti tozdov in delovnih skupnosti ter družbenopolitične organizacije.

de-ja

Dr. Franc Sušnik - častni občan občine Ravne

Na slavnostni seji skupščine občine Ravne na Koroškem, ki je bila 13. maja v kulturnem domu Prežihovega Voranca v Kotljah, je bil za častnega občana ravenške občine imenovan dr. Franc Sušnik.

S svojo vsestransko dejavnostjo je ustvarjal temelje vzgojnosti, izobraževalnemu, kulturnemu pa tudi družbenogospodarskemu razvoju občine Ravne.

Po vojni vihri, ki tudi njemu ni prizanesla (kot zaveden narodnjak je deloval kot aktivist OF, zaradi česar ga je okupator obsodil na smrt in kasneje interniral v Dachau), je v ravenški grad naselil gimnazijo in ga napolnil s knjigami.

Vsi tisti fantje in dekleta, ki so prihajali v gimnazijo iz vseh krajev od Pece do Pohorja in Kozjaka, so odtod odhajali na višje in visoke šole in se znova vrnili v domače kraje, kjer so postali upravljalci in graditelji svetle sedanjosti.

Ko je gimnazija dobila nove prostore, je svojo skrb in pozornost posvetil knjigi. Znal je prepričati delovne ljudi koroške krajine — fužinarja, rudarja, gozdarja, kmeta in njihove otroke o nenadomestljivi vlogi knjige in tiska pri osvoboditvi in osveščanju. Dolga je vrsta ljudi, ki so tu našli prvo pot do znanja, v tovarštvu Sušniku pa učitelja in mentorja.

Kadarkoli smo ga prosili in kdorkoli ga je prosil za nasvet, vsakomur je pretehtano, zrelo in modro svetoval. Nikoli ni mogel čisto preboleti, da je plebiscit presekal Koroško na dvoje, zato

je nenehno skrbel za pretakanje kulturnih vrednot med matično domovino in zamejskimi Slovenci.

Dr. Franc Sušnik

Poznajo ga daleč naokrog, povsod so njegovi prijatelji, tovariši, učenci. Povsod poznajo njegovo veliko delo, kajti vedno in povsod mu je bil prvi človek, sreča in zadovoljstvo krajanov.

Doslej sta listini častnega občana občine Ravne bili podeljeni tovarišema Francu Leskovškumu in Edvardu Kardelju.

F. Rotar

ku in zaključku dela v železnari, je treba s prevoznikom sproti razreševati težave, ki vseeno občasno nastajajo — gneča, okvare, kultura prevoznikov nasploh in podobno.

3. Izrabi delovnega časa bomo posvetili posebno pozornost in v tej zvezi:

— za malico porabili le toliko časa, kot je dopustno in je skladno z zakonom, v železnari dogovorjeno, ter preučili sedanji razpon časa za malico;

— praviloma organizirali sestanke izven delovnega časa, zlasti pa ocenili upravičenost nekaterih »proizvodnih« sestankov, kadar so posledice neizvajanja delovnih nalog, slabe organizacije dela nesposobnosti in podobno;

— preučili možnost, da delavcu ne bi bilo treba za dalj časa zapuščati delovnega prostora, ko ureja osebne zadeve pri strokovnih službah (potrjevanje zdravstvenih izkaznic, uveljavljanje nekaterih pravic, pridobivanje podpisov za potrošniško posojilo, sporočanje sprememb osebnih podatkov in podobno);

— opozorili samoupravne interesne skupnosti in druge institucije, da sestanke organizirajo po delovnem času.

4. Pravico do letnega dopusta moramo izrabiti čimbolj načrtno ter tako, da ne bo prihajalo do zastojev v delovnem procesu zaradi nepredvidenega dopusta večjega števila delavcev hkrati. Kjer to dopušča tehnološki proces, je smotno nastopiti kolektivni dopust.

5. Izredne odsotnosti z dela kažejo trend rasti okoli 20% po letni stopnji. V zvezi z omenjenimi odsotnostmi bomo:

— zahtevali od samoupravnih interesnih skupnosti za telesno kulturo in kulturo, da izdelata kvalitativno razvrstitev panog in tudi društev, klubov ter skupin in vlogi za odsotnost priložita načrtovano aktivnost v tekočem letu;

— različno obravnavali odsotnost za udeležbo na tekmovanjih in prireditvah od one za funkcionarje klubov in društev, kakor tudi za najrazličnejše priprave;

— vnaprej za koledarsko leto odobrili odsotnost le izjemoma, kjer bo vlogi priložen program, in zahtevali potrdilo o tem, kdaj in v kakšen namen je bila odsotnost izrabljena;

— preprečili, da bi se odobrena odsotnost kumulirala in izrabila kadarkoli in za drug namen, kot je bila odobrena.

Po telefonu smo preverjali, kako smo naštetu uresničili. Rezultat je naslednji:

1. Žigosne ure še niso nameščene povsod. Tiste, ki so, so v redu vzdrževane. Obračunavanje delovnega časa po žigosnih karticah še ni prešlo v prakso, kljub temu da so sindikati akcijo zelo podprli. Ponekod pa bi bilo to tudi nemogoče (v TOZD družbeni standard so zaposleni tudi na DTK in v TOZD rezalno orodje, kjer ni žigosnih ur).

— O izdelavi navodil, kako naj bi po novem obračunavali, ni vedel nihče ničesar (nismo mogli ugotoviti, kdo naj bi bil za to odgovoren).

2. Od decembra do zdaj se težave z avtobusnim prevozom niso zmanjšale. Še zmeraj je preveč gneče in nizka kulturna stopnja

šoferjev (menda še posebej na progi Ravne—Črna, ko nekateri šoferji zapirajo vrata, čeprav avtobus še ni poln, kar pomeni, da je treba čakati na nov avtobus, s tem pa zamuditi službo).

Na progi Slovenj Gradec—Ravne je problem ta, da ni zmeraj dovolj avtobusov in da gimnazijci hodijo na »šitlarski« avtobus. Zaradi ukrepa ZIS, ki nas je razdelil na »parne« in »neparne«, se bodo težave najbrž še povečale.

3. TOZD družbeni standard je napravil nov razpored časov za malico. Sprejeli so ga na delavskih svetih vsi, razen ene TOZD. Delavci pa kljub temu pravijo, da so vrste še vedno nenormalno dolge.

4. O organiziranju sestankov izven delovnega časa je bilo že mnogo izrečenega, vendar je stvar od sile komplicirana. Če bi se npr. v železnari vsi sestajali samo popoldne, bi v organih krajevnih skupnosti, interesnih skupnostih in v drugih naših sploh ne bilo, pa tudi to ne bi bilo »izven delovnega časa«, saj so ljudje v službi tudi popoldne. Zaenkrat, pravijo, je utopijska, da bi sklicevali vse zunaj delovnega časa. Kdo bo prišel npr. na zbor delavcev popoldne? So še prostorski problemi, a tudi taki nesprejemljivi ekstremni primeri, ko je, denimo, Koroška banka sklicala jutraj ob osmih 200 delegatov. K rešitvi te problematike bi pomagala raziskava, ki bi povedala, kdaj in kolikokrat se kak organ sestane, koliko časa porabi za to itn. To bi dalo možnost za usklajitev znotraj in zunaj železarne. Seveda pa take raziskave še nimamo.

Glede časa, ki ga delavec porabi za urejanje osebnih zadev, tudi še ni ukrepov in vemo, da nas birokracija drago stane.

Tako torej vidimo, da je pot od dogovorjenega do realizacije strma in dolga. V Poročevalcu res niso postavljeni roki, in morda se to maščuje. Se bo najbrž treba na novo sestati in postaviti roke, pa kdo je za kaj zadolžen, da ne bi ob koncu leta znova ugotavljali istih stvari. Mora nam biti jasno, da bodo rezultati gospodarjenja boljši, ko bomo uredili take, na videz majhne stvari.

Z. Strgar

Po poti nekih dogovorov

Lani decembra so v našem internem Poročevalcu (nima zaporedne številke) izšla »Izhodišča za ugotovitev dejanskega stanja na področju izpolnjevanja samoupravnih dolžnosti in delovnih obveznosti« s predlogom stališč in priporočil za sprejem ukrepov za izboljšanje delovne in tehnološke discipline.

Ugotovitev je bilo mnogo in prav toliko tudi predlogov za izboljšanje stanja. Nekaj mesecev kasneje smo izdelali akcijski program s strogo postavljenimi roki. Stvari torej tečejo po določenih poti ali pa tudi malo mimo. Ker je zdaj že maj, bi bilo dobro pogledati, kaj od zastavljenega smo opravili. Zal ni nobene analize, ki bi celovito odgovorila, zakaj nekaj je, drugo pa ne. Morda je pa res, da ugotavljati sicer znamo, tudi predlagati, silno težko pa spreminjati in izboljševati stanje.

V Poročevalcu npr. piše o izrabi delovnega časa naslednje:

1. Evidentiranje prihoda na delo in odhoda z dela z žigosno uro je primarna evidenca o delavčevi prisotnosti na delu ter odraz njegovega razumevanja delovnih obveznosti, ki jih je sprejel kot združeni delavec. Zato bomo:

— vztrajali, da bodo prisotnost pri delu evidentirali vsi delavci, tudi poslovodni organi, organizacijsko preučili žigosna mesta, zagotovili kontrolo nad žigosanjem, montirali žigosne ure povsod tam, kjer jih še ni, pa je smotno, ter zagotovili kvalitetno vzdrževanje ur;

— na novo izdelali navodila za način evidentiranja prisotnosti na delu ter za vodenje evidence;

— žigosno kartico uporabili tudi za obračun osebnega dohodka, kot prepustnico za izhod in kot nalog za delo v podaljšanem delovnem času.

2. Čeprav ugotavljamo, da je prevoz delavcev prilagojen začet-

Pionirka

S prve seje delavskega sveta železarne Ravne

Delavski svet železarne se je na prvi konstitutivni seji sestel 7. maja letos. Do konstituiranja je prišlo relativno pozno zaradi tega, ker nismo nameravali sklicati zgolj ustanovitvene seje, ampak zaradi smotnosti tudi že delovno sejo, in zaradi tega, ker je relativno dolgo potekal postopek kadrovanja v sindikatu za kolektivne izvršilne organe.

Delavski svet je na prvi seji tako razrešil stare kolektivne izvršilne organe in imenoval nove. Vsi odbori so poslej 24-članski. Zahvaljujoč o razširitvi kolektivnih izvršilnih organov delavskega sveta delovne organizacije je prišla od izvršilnih odborov sindikalnih organizacij TOZD in delovnih skupnosti. Po določitvi samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo so odbori 15-članski. Delavski svet je zahteve o razširitvi v tem smislu, da imajo vsi TOZD in delovne skupnosti v njih po enega predstavnika, sicer sprejel zahtevo, da je treba obenem predlagati spremembe in dopolnitve sporazuma. Sicer pa se postavlja vprašanje umestnosti teh zahtev sprememb in pristojnosti ter metode dela kolektivnih izvršilnih organov. O spremembah in dopolnitvah, s katerimi bomo naloge odborov in število članov dokončno opredelili, bo potrebno pridobiti ustrezna tolmačenja pristojnih forumov.

Na prvi seji je delavski svet za svojega predsednika imenoval **Jožeta Goloba**, dosedanjega predsednika, delegata iz TOZD rezalno orodje, za njegovega namestnika pa **Maksa Urnauta** iz TOZD jeklolivarna. O izvolitvi kolektivnih izvršilnih organov posebej poročamo. Delavski svet je na tej seji izvolil tudi Gina Kraubergerja iz TOZD valjarna in Alojza Kosmača iz TOZD priprava proizvodnje za delegata v svet osnovne šole Koroških jeklarjev na Ravnah. Za delegata v svet osnovne šole Prežihovega Voranca na Ravnah pa Alenka Rodičevo iz TOZD razvoj in raziskave in Jožeta Zorčiča iz TOZD jeklovlek. Imenoval je tudi petčlansko delegacijo Železarne Ravne, ki delegira v zbor uporabnikov skupščine območne vodne skupnosti Drava-Maribor. Imenovani so bili: Jože Kert iz TOZD razvoj in raziskava za vodjo delegacije in za člane: Mirko Korošec iz TOZD razvoj in raziskave, Alojz Janežič iz TOZD energija, Vili Irman iz TOZD strojno gradbeno vzdrževanje, Matija Kupljen iz TOZD strojno gradbeno vzdrževanje.

Na tej seji je delavski svet imenoval tudi vršilca dolžnosti ravnatelja delovne skupnosti za kadre in splošne zadeve. Za čas do imenovanja na podlagi razpisa, vendar ne dalj kot za šest mesecev, je bil s 1. majem 1979 ponovno imenovan Adi Cigler, dipl. iur.

Delavski svet je tokrat sprejel tudi nekaj verifikacijskih sklepov o sprejemanju samoupravnih sporazumov v TOZD, verificiral pa je tudi rezultate poslovanja delovne organizacije za prvo trimesečje leta 1979. Ob tem je ugotavljal, da zlasti ne dosegamo planiranega izvoza, kar še bolj

otežuje težko devizno situacijo. Zadolžil je poslovodni svet, da predlaga in stori vse možne ukrepe za realizacijo gospodarskega načrta, zlasti glede izvoza. Sprejel je tudi stališče, da je treba urediti pridobivanje in razporejanje deviz med TOZD.

Na delavskem svetu je v razpravi o poslovnih rezultatih bilo izraženo tudi mnenje, da bi morala železarna in Slovenske železarne kot celota preučiti možnost sodelovanja in možnosti izvoza v dežele v razvoju, s katerimi razen političnih nimamo zadovoljivih ekonomskih vezi.

Ena od najbolj pomembnih zadev, o katerih je delavski svet na zadnji seji razpravljala, pa je bilo poročilo o izvajanju akcijskega programa ukrepov za ureditev družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v TOZD in delovnih skupnostih. Delavski svet je to poročilo sprejel in ugotovil, da sicer intenzivno delamo na akcijah izvrševanja tega programa, da pa iz objektivnih razlogov ni mogoče vsega čez noč narediti. Določena skepsa se pojavlja tudi glede pravilnosti preforsiranih akcij, zaradi česar v TOZD ni mogoče izvesti vseh razprav dovolj učinkovito in celovito, kar bi se nam lahko pri končnih rezultatih maščevalo. Ko gre za sprejemanje samoupravnih splošnih aktov, zlasti takšnih, kot so s področja osebnih dohodkov in čistega dohodka, bi morala biti ve-

čina delavcev res prepričana v pravilnost rešitev.

Delavski svet je ob tem sprejel tudi osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo ter sprememb in dopolnitev statuta delovne organizacije in ju posredoval v javno razpravo. Tu gre za parcialne spremembe — saj bodo celovitejšje spremembe obeh aktov pripravljene pozneje — v zvezi s spremembo kolektivnega poslovodnega organa delovne organizacije. Gre za predlog, ki je zaradi svoje kompleksnosti in različnosti mnenj razburil duhove in ki ga je treba res dobro preučiti ter politično in samoupravno verificirati, kot tudi primerno obrazložiti, da bodo vsi delavci v pravilnost in upravičenost sprememb na tem področju prepričani, ko bo o tem potekalo osebno izjavljanje na referendumu.

Med ostalimi pomembnimi vprašanji je delavski svet na tej seji potrdil tudi investicijski program modernizacije in razširitve TOZD Kovinarstvo Ljubno. K realizaciji tega projekta se pristopa, o vsebini pa smo poročali v eni od prejšnjih števil, ko je ta program obravnaval delavski svet SOZD Slovenske železarne.

Delavski svet železarne je tokrat ob koncu obravnave tudi predlog za sklenitev najemne pogodbe za nov računalnik. Po tem predlogu bi zamenjali sedaj najeto opremo v računalniškem centru AOP z ustrežnejšo, in to v okviru stroškov sedanje vrednosti najemnine. Delavski svet je ugotovil potrebo o razširitvi računalnika in predlog najemne pogodbe potrdil.

- de-ja

Novi kolektivni izvršilni organi delavskega sveta železarne Ravne

Delavski svet je 7. maja imenoval nove kolektivne izvršilne organe, ki jih po novem sestavljajo predstavniki vseh tozdov in delovnih skupnosti. Direktno je imenoval tudi predsednike in namestnike predsednikov odborov. Posamezne kolektivne izvršilne organe sestavljajo:

Odbor za gospodarjenje

1. Rade Radovič, predsednik, TOZD valjarna
2. Miha Ošlak, namestnik predsednika, TOZD kovačnica
3. Jakob Kolman, član, TOZD jeklarna
4. Franc Košak, član, TOZD jeklolivarna
5. Ivan Rutar, član, TOZD jeklovlek
6. Maks Paradiž, član, TOZD kalilnica
7. Miroslav Garb, član, TOZD stroji in deli
8. Ivan Gostenčnik, član, TOZD pnevmatični stroji
9. Ivan Erjavec, član, TOZD vzmetarna
10. Ivan Kramer, član, TOZD industrijski noži
11. Drago Pečnik, član, TOZD rezalno orodje
12. Ferdo Kotnik, član, TOZD energija

13. Milan Miklave, član, TOZD elektrotehnične storitve
14. Vid Rataj, član, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje
15. Avgust Krivograd, član, TOZD transport
16. Alojz Škalič, član, TOZD priprava proizvodnje
17. Mirko Pikalo, član, TOZD kontrola kakovosti
18. Dušan Vodeb, član, TOZD razvoj in raziskave
19. Ivan Koren, član, TOZD komerciala
20. Štefan Filipančič, član, TOZD družbeni standard
21. Vlado Vališer, član, delovna skupnost KSZ
22. Franjo Krivec, član, delovna skupnost za gospodarjenje
23. Dora Enci, članica, delovna skupnost za finance in računov.
24. Andrej Kranjc, član, TOZD Kovinarstvo Ljubno

Odbor za kadre in splošne zadeve

1. Boris Fabijan, predsednik, TOZD družbeni standard
2. Milan Pavič, namestnik predsednika, TOZD kontrola kakovosti
3. Avgust Balant, član, TOZD jeklarna
4. Ernest Pušnik, član, TOZD jeklolivarna

Pridobitev našega mesta

5. Franc Hartman, član, TOZD valjarna
6. Peter Plevnik, član, TOZD kovačnica
7. Franc Mikl, član, TOZD jeklovlek
8. Leopold Jurčič, član, TOZD kalilnica
9. Helmut Jonke, član, TOZD stroji in deli
10. Ivan Zorman, član, TOZD pnevmatični stroji
11. Emil Pori, član, TOZD vzmetarna
12. Ivan Strmčnik, član, TOZD industrijski noži
13. Anton Pečnik, član, TOZD rezalno orodje
14. Maks Serafini, član, TOZD energija
15. Maks Šave, član, TOZD elektrotehnične storitve
16. Dominik Nabernik, član, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje
17. Ivan Perger, član, TOZD transport
18. Albert Potočnik, član, TOZD priprava proizvodnje
19. Olga Radovič, član, TOZD razvoj in raziskave
20. Ivica Klančnik, član, TOZD komerciala
21. Marijan Pristovnik, član, delovna skupnost KSZ
22. Mirko Kristan, član, delovna skupnost za gospodarjenje
23. Marta Igerc, član, delovna skupnost za finance in računovodstvo
24. Hinko Kralj, član, TOZD Kovinarstvo Ljubno

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve

1. Erik Sirk, predsednik odbora, TOZD kontrola kakovosti
2. Ivan Lipovšek, namestnik predsednika, delovna skupnost KSZ
3. Stanislav Lipovnik, član, TOZD jeklarna
4. Ivan Plazovnik, član, TOZD jeklolivarna
5. Franc Štinjek, član, TOZD valjarna

6. Alojz Volmajer, član, TOZD kovačnica
 7. Andrija Jug, član, TOZD jeklovlek
 8. Karel Krof, član, TOZD kalilnica
 9. Niko Ivartnik, član, TOZD stroji in deli
 10. Kristijan Erjavec, član, TOZD pnevmatični stroji
 11. Ivan Mihelič, član, TOZD vzmetarna
 12. Karel Gostenčnik, član, TOZD industrijski noži
 13. Herman Čepelnik, član, TOZD rezalno orodje
 14. Robert Jamšek, član, TOZD energija
 15. Alojz Mager, član, TOZD elektrotehnične storitve
 16. Josip Ivančič, član, TOZD strojno gradbeno vzdrževanje
 17. Jakob Štehar, član, TOZD transport
 18. Ljuba Grubelnik, član, TOZD priprava proizvodnje
 19. Ivan Štehar, član, TOZD razvoj in raziskave
 20. Marjan Žerdoner, član, TOZD komerciala
 21. Alojzija Eremut, član, TOZD družbeni standard
 22. Drago Kerbev, član, delovna skupnost za gospodarjenje
 23. Krista Kasnik, član, delovna skupnost za finance in računovodstvo
 24. Kramer Jože, član, TOZD Kovinarstvo Ljubno

Imenovan je bil tudi odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, ki ga sestavljajo:

1. Mitja Šipek, predsednik in delegat TOZD skupnih dejavnosti

2. Roman Haber, član, delegat TOZD skupnih dejavnosti
 3. Roman Kogelnik, član, delegat delovnih skupnosti
 4. Anton Golobinek, član, delegat TOZD metalurške proizvodnje
 5. Rade Radovič, član, delegat TOZD metalurške proizvodnje
 6. Štefan Kamnik, član, delegat TOZD mehanske obdelave
 7. Anton Breznik VI., član, delegat TOZD mehanske obdelave
 8. Jože Golob, član po funkciji, predsednik delavskega sveta železarne
 9. Franc Fale, član po funkciji, predsednik poslovnega sveta železarne
 10. Edo Kričej, član po funkciji, predsednik sveta konference sindikatov
 11. Miroslav Paškvan, član po funkciji za zvezo komunistov
 12. Jože Jurak, član po funkciji za ZSMS
 13. Franc Levar, član po funkciji za aktiv ZB
 14. Anton Vehovar, član po funkciji za civilno zaščito
 15. Boris Jocič, član po funkciji za teritorialno obrambo
 16. Rajko Jelenko, strokovni delavec in tajnik odbora
 17. Rudi Lenassi, član po funkciji — načelnik narodne zaščite

Odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito na prvi seji izvoli namestnika predsednika odbora.

M. Planinšec

MNENJA DELAVCEV:

Železarna in usmerjeno izobraževanje

Akcija okrog usmerjenega izobraževanja bi morala v Sloveniji steči že pred dobrimi tremi leti. Tako bi o programih morali razpravljati v OZD, šolah in izobraževalnih centrih. Vendar so se razprave zaradi nepopolno izdelanih programov iz leta v leto zavlačevale. Eden glavnih vzrokov je tudi ta, da OZD dolgo niso imele, nekatere nimajo še danes, izdelanih kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih kadrovskih načrtov.

Ker bo usmerjeno izobraževanje izhajalo iz potreb OZD ter bo za OZD tudi izobraževalno načrtovanje kadre, je načrtovanje zelo potrebno. Vzrok za zavlačevanje je treba iskati tudi v tem, da se dolgo ni vedelo, kakšni naj bodo v bodoče centri usmerjenega izobraževanja. Na drugi strani pa se Korošci nismo mogli odločiti, ali bomo z usmerjenim izobraževanjem izobraževali različne potrebne kadre, ne pa sorodne, kot je to v praksi sedaj.

Kaj menijo o usmerjenem izobraževanju v železarni, smo vprašali nekatere delavce. Predvsem smo jim postavili vprašanje, kaj od usmerjenega izobraževanja pričakujejo, ali bodo z njim dobili nadvse potrebne delavce širo-

kega in ozkega profila, saj prav teh sedaj v nekaterih tozdih primanjkuje.

— Ali bomo v novem sistemu izobraževanja dobili dovolj vsestransko razgledanega učenca — delavca? Ali ne bodo tudi v bodoče naši delavci iz usmerjenega izobraževanja potrebovali dodatno izobraževanje s pomočjo seminarjev in tečajev?

— Ali je obstoječi sistem izobraževanja zares tako slab, da nam ga je treba postaviti na glavo ali pa je le res, da nam je dal mnoge dobre strokovnjake, ki pa smo jim dovolili oditi v tujino. Ali jih res nismo znali zaposliti doma?

Takole so odgovorili:

ZAKAJ REFORMA IZOBRAŽEVANJA

Janez Brglez, ravnatelj šolskega centra Ravne:

»Ni stvar v tem, da nismo znali izšolati ustreznih kadrov, ampak danes in jutri rabimo drugačnega človeka, takšnega, ki bo imel širša znanja in se bo lažje vključeval v naš družbeni sistem. Naša družba zahteva že danes od človeka veliko več kot samo ozko

Janez Brglez

strokovno znanje. Zahteva, da stvari gledamo bolj široko. 'Za delo in samoupravljanje' je geslo, ki ostaja še vedno osnovni cilj tudi v reformirani šoli. Z reformo šolstva (na vseh stopnjah) se bomo poskušali približati temu cilju.

Zakaj reforma izobraževanja? Marsikaj je narobe in zastarelo, kar pa seveda ne pomeni, da ne bi pozitivnih stvari stare šole prenesli v nove reformne oblike. Tudi tu velja pravilo, da se novo gradi na najbolj pozitivnih elementih starega. Vodilo nam mora biti kvaliteta. O nečem si mora gospodarstvo biti na jasnem: čas šolanja se ne bo skrajševal (ne rabimo ne vem koliko priučeni delavcev; to bi pomenilo siromašenje družbe), ker s tem ne bomo pridobili kvalitete, ampak se bo, če bo potrebno, celo podaljševal. Osnovni cilj nam mora biti kvalitetnejše znanje učenca, ki zapušča šolo. Rabimo kadre širših znanj, ki se bodo sposobni prilagajati novim pogojem, ki jih prinaša tehnologija in stopnja samoupravnega organiziranja naše družbe. Človek, ki ima širše znanje, se veliko lažje prilagaja novim tehnološkim in samoupravnim zahtevam. Obveljati mora reklo: učimo se, dokler živimo! To seveda pomeni, da je treba pridobljeno znanje stalno dopolnjevati. V tem vidim napredek, to je perspektiva naše družbe in našega samoupravljanja.

O planiranju kadrov bi povedal tole: do zdaj smo gradili tovarne, pozabljali pa na tiste, ki naj bi v teh tovarnah delali. Stvari naj bi se spremenile. S tovarno je treba planirati tudi dovolj veliko število kadrov: če rabim 20 različnih strokovnjakov, jim moram planirati najmanj 30; 10 se jih bo zagotovo na kakršen koli način izgubilo. Ne smemo kadrovati na osnovi sredstev, ki jih imamo na razpolago. Poudarjam, da so na področju kadrovanja velike težave, ki se jih ne da enostavno rešiti. Pri vsem tem je veliko vprašanje, kako bomo mladino uspeli usmeriti v tiste poklice, kjer nam manjka delovna sila. Rešitev vidim samo v tesni povezanosti med šolo in gospodarstvom. Seveda ne bomo izšolali generacije že v enem letu (to bi pomenilo siromašenje, ne pa kvalitete), ampak bo potrebno računati na daljši čas, vsaj na tolikšnega, kot je sedaj.

Prepričan sem, da bomo v novem sistemu izobraževanja dobili bolj vsestransko razgledanega človeka, ki bo sposoben ustvarjati in sprejemati novo tehnologijo in se tudi uspešneje vključevati v samoupravljanje. Izobraževanje se ne konča z redno šolo, ampak se je treba tudi ob delu še dodatno izpopolnjevati. Nič ne bo hudega, če bo tudi poklicni delavec nekaj časa pripravnik in se bo v tem času privajal na proizvodno delo (podobno imajo organizirano na Švedskem).

Naš cilj je vsestransko razgledan človek. To pa ni stvar samo nas, šolnikov, ampak nas vseh. Zato bomo morali pri sprejemanju učnih programov sodelovati vsi — izvajalci in porabniki.

Nihče obstoječih programov izobraževanja ne postavlja na glavo, ampak poskušamo posodobiti izobraževanje (bolje opremiti šole, izboljšati šolsko tehnologijo, trdneje povezati teorijo in prakso, vsebinsko bogatiti programe). Tudi obstoječi šolski sistem nam je dal mnoge priznane strokovnjake. Na žalost so mnogi odšli v tujino in tam uveljavili svoje patente, mnogokrat zaradi človeške nevoščljivosti, pa tudi zaradi prepričanja nekaterih vodilnih struktur, da je veliko bolje kupovati gotovo znanje (licence). Praksa pa je pokazala, da je to veliko dražje, ker dobiš tisto, kar so drugi že zavrgli in tako capljaš s tehnologijo za drugimi (bolj razvitimi državami). Strokovnjake, ki uvajajo novosti, je treba ustrezno nagraditi in jim predvsem omogočiti nadaljnji razvoj. Samo tako bodo ostajali doma. To seveda pomeni, da se je treba do njih drugače obnašati: ne smemo biti nevoščljivi, ampak jih moramo podpreti. Vsaka novost prinaša družbi več in s tem postajamo bogatejši, vsi imamo zato več. Tudi v bodoče se bo dogajalo, da bodo odhajali strokovnjaki v tujino, če se sami ne bomo spremenili in na stvari gledali drugače.

Upam, da bo s skupnim naporom nas — šolnikov in odgovornih v neposredni proizvodnji tudi to vprašanje rešeno. Treba pa bo rešiti tudi vprašanje nagrajevanja: tisti, ki več in bolje dela, naj tudi več dobi.

Problematika metalurških kadrov je veliko težja in bo potreben še večji napor, da se bo to vprašanje rešilo. O tem sem že govoril, vendar nekaterim to ni bilo pogodu, a dejstva ostanejo dejstva. Poudaril bi naslednje: nujno je treba težke obrate modernizirati. Ne moremo se slepiti, da je vse v redu. Neumno bi bilo slepiti mladino, da delovni pogoji v teh obratih niso težki. Metalurški poklic je zanimiv in prepričan sem, da bo tudi za mladino privlačen, če se bodo stvari spreminjale na bolje. Rešitev vidim samo v tehnoloških izboljšavah, v boljših delovnih pogojih. To ni utopijsko, ker v nekaterih državah to že imajo (predvsem v vzhodnih socialističnih državah). Ni vse zlato, kar se sveti na zahodu.

Šolski center je v šolskem letu 1972/73 dal zadnjo generacijo metalurgov širokega profila, v naslednjih letih pa samo ozek profil metalurgov. To seveda ni perspektiva za metalurgijo (širši slovenski in jugoslovanski problem). Stremeti moramo za tem, da bomo imeli metalurge širokega profila.

V letošnjem šolskem letu (1979/80) vpisujemo en oddelek dveletne šole za specializirane metalurške delavce; v metalurško šolo sta prijavljena samo dva učenca, ki sta končala osemletko. Stanje ni preveč razveseljivo, vendar upam, da bo v naslednjih letih s skupnimi naporji tudi na tem področju boljše.

ŽENSKAM ENAKOVREDNO DELO

Vladimir Rac, ravnatelj TOZD jeklarna:

»Da v preteklih letih nismo znali planirati potrebnih kadrov za naše gospodarstvo in družbo v celoti, najbrž ne bo držalo. Res pa je, da smo sedaj v situaciji, da so ponudbe in povpraševanja na področju kadrov v nesorazmerju. Najbolj zaskrbljujoče in žalostno ob tem je, da nezaposlenih izšolanih delavcev ni, tudi tistih ne, kjer vemo, da jih je preveč. To lahko pomeni, da delavci ne opravljajo tistega dela, za katerega so se izučili, ali pa se nepotrežno širijo določene službe — administracija — 'pisarjenje' — 'sestankarstvo', statistika na več mestih in zakaj enostavno, če pa je lahko bolj komplicirano. Prepričan sem, da za tako stanje ni kriv sedanji šolski sistem, ampak nedisciplinirani in neodgovorni šolarji in tisti, ki šolanje omogočajo. Tu predvsem mislim na želje staršev in nato forsiranje otrok v določeno šolo. Ustanavljale so se razne šole v vseh krajih. Najprej res iz potreb, ko pa so potrebe ugasnile, ob tem niso ugasnile tudi šole z izgovorom: kaj pa bo potem delal učni kader.

Od novega sistema usmerjenega izobraževanja ne pričakujemo preveč, da ne bomo razočarani in čez nekaj let zopet reformirali šolstva. Mislim, da vsestransko razgledanega človeka ne da samo šola. Za dosego tega mora biti oseba sama zainteresirana in se izobraževati še ob šolanju. To pomeni, da vsak ne more biti visoko izobražen in vsestransko razgledan. Tudi usmerjeno izobraževanje ne more dati idealno usposobljenega delavca za opravljanje določenih del in opravil. Dodatno izobraževanje bo vedno potrebno zaradi različnih del in zaradi splošnega hitrega razvoja znanosti in uvajanja te v prakso.

Vlado Rac

Dodatno izobraževanje ne more potekati samo prek nekih predavanj in seminarjev, ampak mora biti delavec za opravljanje svojega dela sposoben, da se sam naprej izpopolnjuje. Pogoji za to pa mora dati vsak šolski sistem in vsaka šola. Če se delavec za opravljanje svojega dela ni sposoben sam naprej izobraževati, ima prav gotovo prezahtevno delo.

Menim, da obstoječi šolski sistem najbrž ni tako slab, da bi ga bilo treba obrniti na glavo. Kot sem že prej omenil, je sistem napravila neprimeren naša disciplina in neodgovornost. Premajhna selekcija po sposobnosti otrok ni izkoristila niti v šolskem sistemu, še manj pa v družbi in gospodarstvu. Da bi skrajšali dolgo poprečno dobo dragega študija na visokih šolah, prav gotovo ni treba spreminjati sistema šolstva, ampak uvesti le selekcijo po sposobnosti in tudi po volji do dela, saj navsezadnje ti ljudje po končanem šolanju prevzemajo odgovorna in zahtevna dela. Delavci bodo vedno iskali boljše pogoje dela in plačila za delo. Usmerjeno izobraževanje ne bo zavrlo odhoda delavcev v tujino. To bi bilo možno takoj zmanjšati, s tem da bi moral vsak povrniti vse stroške šolanja od osnovne šole naprej, ko odide v tujino. V sedanjem šolskem sistemu je bilo premalo povezovanja z gospodarstvom. Imam občutek, da je šolstvo samo sebi namen. Prepočasni sledi s svojimi učnimi programi novostim in razvoju industrije.

Tudi v bodoče samo usmerjeno izobraževanje ne bo dalo potrebnih kadrov za železarno. Na Ravnah bomo morali začeti voditi tako politiko gospodarjenja, da bomo odpirali čim manj novih delovnih mest, da bomo uvajali take postopke, ki bodo zagotovili večjo produktivnost. Da bomo vsa delovna mesta čim bolj humanizirali, da ne bo prevelikih razlik v pogojih dela. Spremeniti bomo morali miselnost, da ženske niso sposobne opravljati tega ali onega dela, da bomo zaposlili nezaposlene ženske. Kjer pa se pogoji dela ne dajo izboljšati, bomo morali ta dela bolj nagraditi. Prepričan sem, da je interes v izobraževanju in nato v zaposlovanju v isti zakonitosti kot cena s ponudbo in povpraševanjem. In če je tako, je treba sedaj interesantna dela, za katera je preveč izobraženih delavcev, slabše nagraditi in obratno.

VEČ USPOSOBLJENIH DELAVCEV

Jože Matitz, ravnatelj TOZD jeklolarstva:

»Planiranje kadrov je zahtevna naloga, še bolj zahtevna naloga pa je šolanje kadrov. Če pogledamo, s kakšnimi kadri smo začeli pred dobrimi tremi desetletji in s kakšnimi razpolagamo danes, lahko ugotovimo, da smo na tem področju dosegli velik napredek. Po vojni in vse do danes smo doživeli in še doživljamo nesluten razvoj na vseh področjih našega življenja in dela. Nosilec vsega tega pa je naš človek, ki prav gotovo tej nalogi ne bi bil kos, če ne bi bil dovolj usposobljen. Menim, da usmerjenega izobraževanja nikakor ne smemo obravnavati kot sistem, ki hoče 'postaviti vse na glavo'. V bistvu gre le za nove

Jože Matitz

kvalitete, ki so integralni del globoke samoupravne preobrazbe, katero danes doživljamo. Zato se mora usmerjeno izobraževanje prek svobodne menjave dela vključiti v združeno delo. Temeljno načelo usmerjenega izobraževanja pa je stalno izobraževanje, ki naj ima skupno izobraževalno osnovo. S tem se bo odpravila dvojnost izobraževanja. Vsekakor pa novi sistem nima ničesar skupnega z izobraževanjem več generacij v enem letu.

Model usmerjenega izobraževanja je izdelan v skladu z prej navedenim načelom; omogoča naj vsakomur dovolj vsestranske izobrazbe, katero delavec — samoupravljač zelo potrebuje. Enakovredno pa rešuje tudi vprašanje usmeritve v različne smeri in poklice na vseh stopnjah. Pomembno pri tem je, da je to usmerjanje pravica in dolžnost združenega dela. Kvalitativno in kvantitativno usmerjanje opravlja združeno delo samo, kar pomeni, da se učenci usmerjajo v tiste poklice, ki jih združeno delo resnično potrebuje. Nenehen razvoj in napredek pa sta pogojena z nenehnim poglobljanjem znanja in z vedno novimi odkritji. To znanje pa moramo kar se da hitro prenesti na slehernega delavca. Takšno spoznanje terja dodatno izobraževanje — predavanja, seminarje in funkcionalno izobraževanje. Zato je dodatno izobraževanje delavca tudi v sistemu usmerjenega izobraževanja sestavni del le-tega.

Omenil sem že, da gre pri usmerjenem izobraževanju za nove kvalitete. Zato, da tudi na tem področju naredimo korak naprej, kajti nič ni tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše. Obstoječi sistem izobraževanja je v preteklosti prav gotovo dal mnogo dobrih strokovnjakov in ga s tega vidika lahko ocenimo kot uspešnega. Žal je res, da smo dovolili mnogim strokovnjakom, da so se zaposlili v tujini. To je za nas slabo. Vzroke za to pa lahko iščemo v obstoječem sistemu, saj je premalo upošteval potrebe združenega dela in je bil premalo povezan z njim. Ta pomanjkljivost pa bo odpravljena ravno z vključevanjem usmerjenega izobraževanja v združeno delo. Mislim, da bo novi sistem usmerjenega izobraževanja ravenški železarni tako kot tudi mnogim drugim delovnim organizacijam, omogočil us-

posobitev takšnega števila delavcev s takšnimi profili, kot jih bomo resnično potrebovali. Tudi to je ena izmed novih kvalit, ki jih prinaša zakon o usmerjenem izobraževanju.

ZANEMARJENO PODROČJE IZOBRAŽEVANJA

Sead Karadža, ravnatelj TOZD valjarna:

»Da smo v preteklosti področje planiranja in izobraževanja zanemarjali, je nedvomno res. Posledice takega ravnanja smo šele sedaj pričeli odpravljati. Zavedati pa se moramo, da čez noč ni možno pričakovati revolucionarnih rešitev in popravljanja zamujenega. Zato tudi začetek izvajanja usmerjenega izobraževanja za nas v tozdih pomeni začetek uveljavljanja planiranih kadrov za potrebe združenega dela, in sicer srednjeročno in dolgoročno. To pomeni, da ni možno prepuščati te naloge nekomu drugemu. Resnična naloga združenega dela je, da načrtno skrbi za lasten strokovni kader na vseh področjih. Skupaj z izobraževalno skupnostjo in šolskimi centri se moramo dogovarjati o programskih usmeritvah združenega dela ter na podlagi takšnih planov šolati potreben kader. Če so plani in programi združenega dela nedvomno opredeljeni, pričakujemo, da bodo

Sead Karadža

strokovnjaki, šolani v šolskih centrih in na univerzah, dobili splošno strokovno in družbenopolitično znanje ter se bodo v praksi ob delu lažje vključevali v delovne in samoupravne naloge. Strokovna predavanja in seminarji bodo tudi v bodoče še potrebni, vendar ne kot spoznavanje teorije, temveč kot nadgradnja.

Težko je reči, ali je ta ali oni sistem izobraževanja dober ali slab. Skozi faze našega razvoja je prejšnji pa tudi sedanji sistem izobraževanja nesporno dal sposobne in tudi manj sposobne kadre. Razlika je med sedanjim in bodočim sistemom v osnovi, da bomo kadre usmerjali za potrebe združenega dela plansko, ne pa, kot je to sedaj v praksi, spontano ali stihijsko. Naš cilj je, da moramo kadre po končanem izobraževanju vključevati v delovni in družbeni proces, saj smo takšne-

ga strokovnjaka planirali za določeno delo. Ne bi se smelo dogajati, da ponekod imamo preveč, drugje pa premalo kadrov. Če smo slabo ali nestrokovno postavljali oziroma opredeljevali družbene plane, moramo nositi nedvomno za takšno ravnanje tudi odgovornost, predvsem tako ne bi smeli delati.

Splošno je znano, da naša občina nima takšne populacije, kot bi jo združeno delo potrebovalo. Zato mislim, da bodoči izšolani kadri ne bi smeli imeti težav pri opredeljevanju za ta ali oni poklic. Verjetno se bomo v tozidih morali odločiti za posodobitev delovnega procesa, predvsem pa za odločnejše vključevanje žensk v delo. Ta napredek je že viden v mehansko obdelovalnih obratih. Nekoliko težje bo to izvesti v metalurških obratih. Za odločnejši poseg izven naše regije pa je nujno treba zgraditi ob šolskem centru tudi dijaške domove.

VEČ ZNANJA — LAŽJA PRILAGODITEV NOVIM TEHNOLOGIJAM

Milan Zafošnik, vodja kadrovske socialne službe DS KSZ:

»Planirati kaj gotovo ni preprosta zadeva, planirati kadre, šolsko mrežo, usmerjati mladino v šole, poklice, smeri, pa je že kar problem. Morda ne toliko problem zato, ker planirati nismo znali ali hoteli, temveč zato, ker usmerjanje posega v občinske in regionalne interese oziroma navede, v pojmovanje o neuglednosti nekega poklica, v družinsko ali sorodstveno tradicijo, ustavi se ob mentaliteti staršev in podobno. Zakaj?

Zadnje desetletje in že tudi prej so šole rasle neusklajeno in nelogično. Šolske zmogljivosti za enak poklic so se podrejele, če so tako želeli v občini ali regiji. Nasploh je bilo ugledno, če je imela vsaka vsaj malo večja občina gimnazijo ali kakšno drugo srednjo šolo. Ker je odpiranje šol terjalo denar, so se v glavnem odločali za šole s »cenejšimi« učnimi programi brez učnih delavnic, laboratorijev, kabinetov in podobno. Take pa so v glavnem šole družboslovnih usmeritev. V tem je iskati odgovor na vprašanje: zakaj tako velik razkorak med

potrebami združenega dela in poklicnimi odločitvami mladine.

Nekaj časa po vojni gotovo ni bilo zadosti šol, kar je bilo v škodo mladini številnih območij, toda danes je na tem področju nastala druga skrajnost po logiki, da odliva kadrov z njihovega območja ne bo, če se bo mladina lahko šolala kar doma. Nekaj resnice je v tem, res pa je tudi, da mora biti vsaka odločitev poleg vsega še ekonomična in v širšem interesu. Zanimariti tudi ne gre kadrov, ki poučujejo, tehniške opremljenosti šol, tradicije in podobno. Šola, ki se ji zadnjih 15 let zožuje potencialno območje, je tudi naša na Ravnah.

Družba je z najrazličnejšimi ukrepi (štipendije za izenačitev materialnega položaja mladine ob vstopu v izobraževanje, gradnja dijaških in študentskih domov) sicer posredovala, toda učinek ni enak hotenju. O mreži šol bi naj po zamisli zakona o usmerjenem izobraževanju prek posebnih izobraževalnih skupnosti sedaj odločalo tudi združeno delo. Možnost je torej dana, toda kaj, ko smo delavci v združenem delu tudi starši, ki si iz materialnih — vzgojnih razlogov želimo čimdlje šolati otroka kar v domačem kraju. Odgovor je zopet preprost: bolje bo, če bomo planirali, usmerjati, hoteli. Planirati bomo znali, če se bomo tega naučili.

Za novi sistem bi rekel, da ničesar ne postavlja na glavo, temveč kar na noge. Kako bo sistem shodil in v katero smer pa ni več sistemsko, temveč konkretno vprašanje združenega dela, staršev, učiteljev, mladine in družbe v najširšem smislu.

Pred kratkim sem prebral, da je združeno delo krivo za odliv mladine v administrativne in družboslovne usmeritve, ker svojih kadrovskih potreb ni planiralo. To v celoti gotovo ne more biti res. Če pa je tako, potem širše gledano ni tako hudo, kajti na račun neznanjih potreb v združenem delu se je lahko zelo razvilo drugo področje. Mi pa vemo, da je na onem drugem področju kar velik

presežek kadrov. Resnica je torej nekje vmes. Za informacijo: železarna uspešno letno podeliti le okoli 60 odst. razpisanih štipendij, za metalurške poklice širokega profila nič, za dveletno šolo pa le 25 odst.

Kar zadeva znanje, ki ga bo »dala« usmerjena šola, pričakujem višjo raven in širino že v osnovi, ne glede na bodoči poklic. Pri sedanjem izobraževanju je bilo sploh tako, da je absolvent dobil v šoli premalo splošnega znanja, kot da smo ga z izučitvijo stroke enkrat za vselej naučili vsega, kar v življenju rabi. Iz prakse pa dobro vemo, da »obrtnik« za klasično industrijsko proizvodnjo ni primeren, še manj pa je primeren za tip avtomatizirane proizvodnje. Več teoretičnega znanja bo torej delavcu omogočalo hitrejšo in večkratno prilagajanje novi tehnologiji, kajti delavčev delovni vek je kar dolg. S tem sem odgovoril tudi na vprašanje, ali bo kljub širše zasnovanim programom moral delavec pridobivati še dodatna — funkcionalna znanja. Ze sedaj velja, v bodoče pa bo veljalo še bolj, da v šoli pridobljeno znanje, ki ni obogateno z novimi znanji, že po petih letih zastari ali ni več ustrezno.

Moje osebno mnenje je, da zasnova sistema usmerjenega izobraževanja jamči združenemu delu več kadrov. Izvedba sistema pa nedvomno terja več strokovnega dela na šolah v smeri svetovanja in usmerjanja. Če se je v sedanjem sistemu otrok po končanem osmem razredu osnovne šole odločil za poklicno ali štiriletno srednjo šolo, se bo v novem sistemu le za usmeritev (proizvodno tehnično, na primer, iz katere bodo zrasli strugarji, tehniki in inženirji), potem bi ob strokovnem delu z otrokom, s starši in še s kom lahko svetovali ali odvetovali nadaljnje šolanje po sposobnostih. Tudi tu ne gre toliko za vprašanje, ali bomo znali, temveč, ali bomo hoteli (šole, starši, mladina).

Zbral: F. Rotar

DO KDAJ DVOJNO REGRESIRANJE

Odbor za družbeni standard in stanovanjske zadeve se je zadnjičkrat sestal konec aprila in obravnaval problematiko družbenega standarda. V prvi vrsti je odločal o ceni letovanja delavcev v počitniškem domu v Portorožu in po daljši razpravi sklenil, da soglaša s ceno 155,00 din (ekonomska cena je 195,00 din), ostala vsota se regresira iz namenskih sredstev sklada skupne porabe. Iste cene veljajo tudi za letovanje naših delavcev v domu ZB v Valovinah in v domu železarnarje v Biogradu. Cene v tem domu so sicer drugačne, vendar gre za vzajemno menjavo delavcev med obema železarnama in na ta način do pokrivanja.

V zvezi z različnimi cenami počitniških domov delovnih organizacij Slovenskih železarn je odbor ugotavljal, da so deležne določene kritike delavcev. Mnenje večine je, da bi cene v teh domovih le morale biti v osnovi enake ali pa vsaj ne bi smele bistveno odstopati. Odbor je ugotavljal, da gre

pri tem za zelo različne stroške, vzrok pa je način pokrivanja stroškov, zlasti plačevanje delavcev, ki so na sezonskem delu v počitniških domovih.

Kljub določenim pomislekom je odbor cene sicer sprejel, saj je potrebno v maju izvršiti razpis, ker se že začne predsezona. Odbor je imenoval tudi posebno komisijo, ki bo skupaj z referentom za letovanje v TOZD družbeni standard preverila prijave delavcev in izdelala listo upravičencev za letovanje.

Kot že rečeno, je bilo o cenah veliko govora, zlasti še, ker je bilo odboru posredovano mnenje s sestanka predsednikov osnovnih organizacij sindikata, da je cena izredno visoka, in nekatere druge pripombe. Nesporno je, da cena ni nizka in da nekateri delavci že postavljajo vprašanje, kaj bi za enak denar dobili kje druge. Ob tem razprava ni mogla mimo tega, da ne bi omenili dvojnega regresiranja. Vsa leta in tudi letos dobi vsak zaposleni regres, del regres

Kdo mi pa kaj more!

pa se odvaža za kritje razlike med ekonomsko ceno in ceno, ki jo plača delavec, ki letuje v domu. Gre torej za dvojno regresiranje, ko vsi prispevamo za nekatere. Če pa pri tem ugotavljamo, da vsako leto izdvojimo tudi določena sredstva za pokrivanje izgube, potem gre dejansko za trojno regresiranje.

Odbor je ugotavljal, da je mnenje večine delavcev, da bi delavec moral prejeti vsoto, namenjeno za regres, v celoti oziroma da bi morali v okviru možnosti enako regresirati vse, ki se odločijo za letovanje, ne glede na to, ali je to organizirano v počitniških domovih Slovenskih železarn, v privatnem ali drugem aranžmaju. Vprašanje regresov je že leta aktualno, vendar se ne premakne z dnevnega reda. Še pred letom dni smo govorili o mnenjih republiških sindikatov o regresivni pri regresih; storjeno ni bilo nič in se v začetku leta, ko je že razporejen sklad skupne porabe in dogovorjeni aranžmaji, tudi ne da ničesar bistveno spremeniti. Odbor je menil, da gre tu za tipično sindikalno akcijo in da moramo to vprašanje do konca letošnjega leta sigurno rešiti z upoštevanjem mnenja večine delavcev.

Ob tem ko je tekla razprava o regresiranju in o cenah, pa je bilo tudi ugotovljeno, da se to vprašanje slej ko prej veže na poslovanje načrtovanega počitniškega doma v Portorožu. Zavedati se moramo, da dom, za katerega se odločamo in ki ga bomo verjetno v nekaj letih zgradili, sigurno ne bo zaseden vse leto, ampak, kot je to primer tudi pri drugih turističnih kapacitetah, zgolj v poletnih mesecih. Ob tem ko govorimo o cenah in stroških za gradnjo novega hotela, moramo nujno razmisliti tudi o tem, kako ga bomo vzdrževali, kakšne bodo cene in regresi ipd. Nekaj je nesporno, da bo počitniški dom moral ekonomsko poslovati, cene pa bodo morale biti takšne, da bodo za delavce zanimive in da bo zagotovljena polna izkoriščenost kapacitet ne samo v sezoni. Gre torej za več vprašanj, ki se jih kar uspešno izogibamo, namesto da bi o njihovem reševanju intenzivno razmišljali, saj se sami od sebe problemi ne bodo rešili.

- de-ja

Milan Zafošnik

ZK o gospodarjenju občine v letu 1978

Občinska konferenca ZKS je na svoji 7. seji v prvi polovici maja obravnavala analizo sklepnih računov o gospodarjenju v OZD. Bistvene ugotovitve v gradivu so naslednje:

S srednjeročnim načrtom planirana dinamika v prvih treh letih ni bila dosežena v celoti, vendar ugotovljena nihanja niso velika.

Družbeni proizvod smo v planu načrtovali po poprečni stopnji 8%, dejansko pa se je lani povečal za 9,5%. Rast števila zaposlenih je bila letno planirana za 2,5%, dejansko pa se je povečala na 3,9% oziroma za 378 zaposlenih.

Produktivnost dela naj bi narasla za 8,6%, dejansko pa se je povečala za 5,6% v primerjavi z letom 1977.

Pri vlaganjih v gospodarstvo smo v zamudi za eno leto.

Naloge na področju stanovanjske izgradnje, infrastrukture in prostorskega razvoja so se uresničevale skladno s planskimi usmeritvami.

Pri delu čistega dohodka so TOZD namenile za bruto OD 24% več kot v letu 1977 (tudi v SRS tako).

Del čistega dohodka se je v primerjavi z letom 1977 povečal za 79%, struktura pa se ni bistveno spremenila.

Sredstva za reprodukcijo, to je akumulacija, povečana za amortizacijo, so se povečala za 55% (v SRS za 29%). Skoraj tri četrtine teh sredstev je ustvarila železarna Ravne.

Gospodarstvo občine je v letu 1978 izplačalo za čiste osebe dohodke 698.521.000 din, kar je 28% več kot leto prej (v SRS 27%). Poprečni mesečni čisti dohodek na zaposlenega znaša v občini 5.891 din in je za 24% višji kot leta 1977. Z upoštevanjem povečanja življenjskih stroškov za 15,7% dobimo realno povečanje OD za 7%, v republiki 6%.

Po stanju 31. 12. 1978 so se skupne zaloge v gospodarstvu povečale za 12%.

Poslovno leto 1978 sta sklenili z izgubo le dve TOZD — TOZD rudarski obrati in TOZD separacija rudnika Mežica — v skupnem znesku 26.775.000 din. Nepokrita je ostala izguba v višini 18.917.000 dinarjev.

V letu 1978 je bilo s prodajo na tujih trgih (izvoz) doseženo 555.321.000 din celotnega prihodka, kar je v primerjavi z letom 1977 le 98% in le 83,7% od planiranega izvoza.

Na podlagi gradiva in diskusij je OK ZKS Ravne sprejel in predlagal v obravnavo OO ZK naslednje

SKLEPE

1. Konferenca ugotavlja, da imamo kljub relativno ugodnim poslovnim rezultatom v preteklem obdobju še vedno organizacije združenega dela, ki pri nekaterih kazalcih uspešnosti gospodarjenja stagnirajo ali celo nazadujejo. Zato so potrebne v vseh sredinah stalne analize doseganja kazalcev

uspešnosti v skladu z ZZD, odgovorni za to pa so v prvi vrsti poslovodni delavci in samoupravni organi. Politike stabilizacije ni iskreno sprejel del kadrov, ki lahko največ vpliva na uresničevanje te politike. Zveza komunistov in druge subjektivne sile so premalo odločne pri izvajanju zakona o združenem delu, družb. dogovorov, razvojnih načrtov in programov.

2. Pri izvozu ugotavljamo stalno upadanje, zato je potrebna aktivnost vseh komunistov, organizacij in vodstev zveze komunistov za izboljšanje zunanjetrgovinske bilance. Premalo se zavedamo, da povečanje izvoza omogoča tudi primeren uvoz, kar pa je pogoj za neovirano gospodarsko rast. S konkretnimi programi (kratkoročnimi, predvsem pa dolgoročnimi) v združenem delu moramo zagotoviti pogoje za večji izvoz. Znotraj organizacij združenega dela, v okviru družbenopolitične skupnosti in višjih organizacijskih oblik povezovanja moramo poiskati stimulativne elemente za vzpodbujanje izvoza. Nenehno je treba iskati možnosti za razvijanje proizvodnje, namenjene v izvoz na podlagi domačih surovin.

3. Za doseganje dobrih rezultatov poslovanja je potrebno poleg drugih ukrepov tudi pospešeno vlaganje v enostavno in razširjeno reprodukcijo. Na osnovi izvajanja srednjeročnega plana je ugotovljeno zaostajanje investicijske dejavnosti. Komunisti moramo v vseh sredinah oceniti, kako se obnašajo skupine in posamezniki do obveznosti, ki so jih sprejeli, in izpostaviti odgovornost za zaostajanje na tem področju. Posebno se moramo zavzemati za investicije, ki omogočajo boljše produktivnost dela, boljše delovne pogoje in ki imajo perspektivo v nadomeščanju uvoza in pospeševanju izvoza.

4. Področje inovacij je eden od bistvenih elementov, ki lahko vpliva na boljše ali slabše gospodarjenje, konkurenčno sposobnost, doseganje večjega dohodka in čistega dohodka. Od pravilne, objektivne in pravočasne stimulacije inovacijske dejavnosti lahko pričakujemo napredek na tem področju. Potrebno bo sistematično pristopiti k reševanju razvijanja inventivne dejavnosti, tako da bo le-ta tudi akt pri doseganju planskih obveznosti. V ta namen je treba zadolžiti delovodje, vodje in ves strokovni kader. Občinska raziskovalna skupnost in razna strokovna društva (DIT) pa morajo prevzeti iniciativo za reševanje te problematike.

5. Oblikovati je treba trajno poslovno sodelovanje znotraj proizvodnih dejavnosti, ki so medsebojno poslovno, tehnično in dohodkovno povezane na načelih skupnega prihodka in dohodkovnega ter samoupravnega planiranja. Razvijati in krepiti je treba svobodno menjavo dela med delavci v OZD materialne proizvodnje in drugimi porabniki ter delavci v OZD družbenih dejavnosti.

6. Komunisti ugotavljamo, da je osebna, skupna in splošna poraba še vedno premalo odvisna od rezultatov dela, rasti družbene produktivnosti in novo ustvarjene vrednosti (dohodka), minulega dela, inventivne dejavnosti itd. Zato je treba odločneje in dosledneje uveljaviti spodbudne sisteme delitve osebnih dohodkov v skladu z rezultati dela (tekočega in minulega) in preprečevati težnje po uravnolovki.

7. Družbeno planiranje je ena od osnov dobrega gospodarjenja, zato je treba povečati učinkovitost dogovarjanja in sporazumevanja na vseh ravneh ter zlasti izpolnjevati in uresničevati sistem samoupravnega družbenega planiranja, tako da bodo delavci v združenem delu uveljavili svojo odločilno vlogo in odgovornosti pri celovitem opredeljevanju vseh svojih in skupnih interesov ter potreb.

8. Iz analize izvajanja srednjeročnega načrta je razvidno, da zaostajamo na področju stanovanj-

ske, komunalne in urbanistične urejenosti. Konferenca meni, da je za razreševanje celovitega problema prostorskega planiranja potrebno sklicati posebno konferenco. V ta namen mora komite oblikovati posebne skupine, ki bodo pripravile gradivo za konferenco, iz katerega naj bo jasno razvidna razrešitev po vsebini in času tega kompleksa vprašanj.

9. Spreminjanje bančnega sistema je doživelo napredek predvsem na področju širšega samoupravnega odločanja, kot tudi na področju informiranja in izdelave predlogov, ne morejo pa prav živeti odnosi med članicami bank na področju skupnih vlaganj. Zato je potrebno pri uveljavljanju samoupravnega sistema razširjene reprodukcije ter ob preobrazbi kreditnega in bančnega sistema zagotoviti hitrejšo preraščanje do sedaj prevladujočih kreditnih odnosov v dohodkovne odnose na podlagi združevanja dela in sredstev.

NAŠ INTERVJU:

Kako (ne) štedimo z energijo

Energetska kriza dobiva v zadnjem času vse večji obseg in s tem tudi več besede. Če bi v svetu nadaljevali s takim tempom porabe, ne da bi odkrili nove vire, bi nam energije zmanjkalo že ob koncu tega tisočletja. Futurološke napovedi pa tudi niso preveč optimistične, zato zdaj največ govorimo o tem, kako štediti to, kar nam je še ostalo. Tov. magistra Dušana Vodeba, ki je v železarni inženir za projekte energetike in varstva okolja, smo o tej problematiki, ki močno zadeva tudi nas, vprašali:

»Razprave o energetskih virih so v zadnjem času nadvse aktualne. Slišali smo, da so v ta namen ustanovili posvetovalne skupine, ki jih ne tvorijo le energetiki, ampak tudi drugi znanstveniki, ekonomisti, prometniki itn. Grozijo nam visoke cene kot posledica pomanjkanja energetskih virov. V železarni so glavni viri plin, elektrika in mazut. Na kak način se soočamo s tem problemom?»

»Slovenija je energetsko siromašna dežela. Ima premog, ki ga pretvarja v električno energijo, in

Dušan Vodeba

vodne vire, ostalih energetskih virov, potrebnih za industrijo, pa nima. Iz energetske bilance Slovenije do leta 2000 se vidi, da bo iz leta v leto rastla njena odvisnost od uvoza energetskih medijev: plina, mazuta, tekočega nafte, plina in premoga. Skupnost se zaveda problema, da je zanesljiva energetska baza osnova za nemoten industrijski razvoj in standard delovnih ljudi. Problematika se rešuje po dveh poteh. Prvič: iščejo se dobave novih energetskih medijev, npr. plin iz Alžira, in premoga. Drugič: racionalizira se poraba energije pri vseh porabnikih. Železarno zadeva bolj druga pot, prva samo toliko, da kolikor pride do spremembe kvalitete ali vrste dobavljenih goriv, se temu primerno opremi in prilagodi, npr. pri uvedbi zemeljskega plina.

pa pogledamo, kako se do teh medijev obnašamo v proizvodnji, garderobah, pisarnah, potem lahko vsak posameznik sam oceni, kolik je njegov delež pri skupnih naporih, da čim bolj smotrno uporabljamo energijo.

»Ali smo glede na tak gospodarski položaj v državi in nasploh v svetu pri nas kaj varčnejši ali pa se še naprej obnašamo kot bogata nevesta?«

»Problematika je vezana na temeljne raziskave, velika vlaganja v dodatne naprave in spremembe obstoječih. Varčnejši smo lahko mi vsi, in s tem prihranimo energijo, medtem ko za tehnično popolnejše izkoriščanje toplote potrebujemo določen čas. Statistični podatki za nekaj let nazaj kažejo, da se znižuje specifična poraba, kar pomeni, da smo se počasi za-

dati se moramo, da pri uvajanju restriktivnih mer prevladujejo določeni ukrepi — ekonomski, politični in socialni. Ukrepi o omejitvi vožnje je političen, medtem ko je potrebno industrijo v začetni fazi vzpodbuditi z ekonomskimi ukrepi in šele, če odpovedo ti, s političnimi. Ekonomski ukrepi so tarifni sistem, kjer vsako neracionalno obnašanje drago plačaš.«

»Ali je v pripravi projekt, čigar rezultat bo boljše izkoriščanje toplotne energije?«

»V zadnjem času veliko delamo na tej problematiki. Izdelujemo projekt za izkoriščanje odpadne toplote dimnih plinov, procesna vodenja plinske energije, električno konico že vodimo z računalnikom, obdelujemo problem industrijske vode. V vseh industrijskih programih je v posebnem poglavju obdelana energija, in to ravno s tega vidika. Računamo, da bomo prihranili 20—30 % primarne energije.«

»Gotovo so v ta namen potrebne tudi investicije. So racionalne v primerjavi z rezultati?«

»Projekti bodo celotno obdelali naše realne možnosti, ker se moramo zavedati, da imamo na eni strani ceno energije, na drugi pa vložena sredstva za njeno racionalno izrabo. Vsi prej omenjeni projekti kažejo optimistične rezultate in se bo investicija povrnila v nekaj letih.«

»Nekatere naprave hranimo s fosilnimi energijami (premog, nafta), ali se v prihodnje obeta še kako nova vrsta, razen že znane atomske?«

»Po svetu se vlagajo velika sredstva za izkoriščanje vseh možnih energetskih virov: sonce, morski tok, razlika temperature morja, vodik. Vsi ti novi viri so vezani na velike začetne stroške. Ko bodo klasični sistemi izrabljeni in bo povpraševanje preseglo vse meje, bodo ti viri postali aktualni.«

Priprava: Z. Strgar

ODLIKOVANJA OB PRAZNIKU DELA

Tudi ob letošnjem prazniku dela je predsednik republike tovariš Tito odlikoval nekatere naše občane.

Red republike z bronastim vencem je prejel Maks Šušteršič iz Mežice. **Red dela s srebrnim vencem** so dobili z Raven: Majda Pucelj, Rozalija Kešpet, Ivan Globočnik, Marija Štruc-Rakovnik, Radivoje Radović, Marija Klančnik-Breznik, iz Črne Marijan Trdina, Alojz Tomše, Justa Sorčan-Strmčnik, iz Mežice Vida Horvat-Mlinar, Angela Samec-Hojnik, Olga Hriberšek-Križanovski, iz Prevalj Anton Robar. **Medalje dela** so dobili: z Raven Marija Kolar-Vačun, Evelina Krivec-Mrakič, Marija Pogorevcnik-Siljan, iz Mežice Ivan Stočko in s Prevalj Herman Vehovar.

Medaljo za vojaške zasluge sta prejela Viljem Donau in Maks Gorenšek, **medaljo za vojaške vrline** pa Adolf Cebul, Josip Lepen in Ivan Mori.

Zbral: F. Rotar

Družba trenutno stimulira racionalizatorske posege z obračunavanjem porabljene energije po tarifnem sistemu (električno konico, zemeljski plin jeseni) pripravljajo pa se zakoni in predpisi, ki bodo drastično kaznovali vsako neracionalno porabo. Začetek uvajanja le-teh že čutimo npr. pri prepovedanih dnevnih vožnjah z avtomobili.

Racionalizacija energije je širok pojem, zato se nujno obdeluje teamsko, ker če gledamo in rešimo problem samo enostransko in ne upoštevamo vseh posledic, ki se s posegom lahko zgodijo, napravimo več škode kot korist. To pa verjetno ni smoter našega dela, zato v železarni to problematiko obravnavamo teamsko v TOZD raziskave in razvoj in po pravilniku o projektni organizaciji energetskih projektov, kjer smo združili železarski umski potencial in ljudi z izkušnjami in poznavanjem tehnologije ter področja, na katerih bomo izvedli racionalizacije.

To so velike racionalizacije, ki jih je moč matematično, tehnično in organizacijsko obdelati in realizirati. Zavedati se moramo, da imamo tako imenovane »tihe racionalizacije«, na katere pa lahko vpliva vsak zaposleni v železarni. Te racionalizacije pa so že del kulture in odnosa posameznika do družbe in njene lastnine. Če pomislimo, da moramo drago plačati vsako kilovatno uro električne energije, vsak liter pitne vode, vsako kalorijo toplote, vsak kuhični meter plina, po drugi strani

čeli obnašati gospodarnejše. Verjetno važnejše je, da smo usmerili železarniški umski potencial v reševanje te tehnično zahtevne naloge.«

»Kako bi komentirali nepreverjeni podatek, da gre baje v železarni na leto 'v zrak' energije celo do 300 megavatnih ur?«

»Ne vem, kje ste dobili ta podatek, mi smo ugotovili na osnovi meritev agregatov, da gre povratno v okolico v odvisnosti od dela 50.000—90.000 GJ na mesec, kar je 58 % dovedene energije goriv. Podatek je zastrašujoč, vendar moramo vedeti, da vse te toplote ni možno zajeti in pametno izkoristiti. Izkoriščanje je odvisno od temperature, količine in vrste agregatov, na katerem je izvedena racionalizacija.«

»Je mogoče povedati, koliko nas energija stane, denimo v primerjavi z dohodkom od proizvodnje?«

»Za leto 1979 je planiran delež energije v proizvodnih stroških v velikosti 12 %, od tega elektrika 5 %, ostala goriva pa 7 %. Ti stroški so dobljeni na osnovi planskih cen, ki bodo letos zagotovo podvžale. Vrednostno to pomeni izdatki 155 milijonov din. Iz podatka vidimo, da z varčevanjem energije poleg varnejše oskrbe in dela lahko prihranimo tudi precejšnje vsote.«

»Se obetajo varčevalni ukrepi in kakšni?«

»Pripravlja se varčevalni ukrepi tudi za industrijo. Zave-

O energetskih virih pri nas in v svetu

Razmere v energetiki nas silijo v nujnost, da razvijamo iz preskrbovalnih in političnih razlogov alternative v oskrbovanju z energijo, kajti danes že vemo, da imamo pri nas glede na porazdelitev primarnih energetskih virov in glede na strukturo porabe izrazito neskladnost. Majhne zaloge in uvoz nekaterih energetskih virov predstavljajo vezan oskrbovalni riziko. Po nekajletnem dobrem občutku okoli tekočih in plinastih goriv po vsem svetu ugotavljajo, da se ponovno in perspektivno povečuje pomen premoga kot primarnega energetskega vira, kljub atomski energiji, ki prevzema del tržišča premoga — nikakor pa ga ne more nadomestiti povsod in v celoti. Bodočnost premoga — tudi rjavega — je v tistih tehnologijah, ki to gorivo uporabljajo kot reductent ali kot surovino, posebno pa bo v svetu narasla proizvodnja tekočih in plinastih produktov iz predelave premoga. To pomeni praktično, da je bodočnost premoga, ki je energija z majhno energetsko gostoto, v predelavi v substance z veliko energetsko gostoto.

Te uvodne trditve podkrepimo z nekaterimi podatki, ki pa jih ne želimo projicirati v preveč megleno prihodnost. Svetovna struktura in deloma prognoza porabe energetskih virov v svetu do leta 1980 je 2/3 nafte in zemeljskega plina. Zanimivo je, da je potreba po nafti in zemeljskem plinu v petrokemiji precej manjša, kot bi pravzaprav morala biti. V kemični industriji namreč ne porabijo več kot 10 % načrpane nafte in plina, čeprav je tendenca do 1990 močno naraščanje. Prav tako zanimiva je prognoza naraščanja cen primarnih energetskih virov, ki je postala aktualna v zadnjem času, ko proizvajalci nafte, združeni v močnem kartelu OPEC, diktirajo nove cene. Vidimo lahko, da bodo cene tekočih in plinastih goriv precej

hitreje naraščale od cen črnega premoga. Tako predvidevajo ZDA, da bodo cene za toploto iz nafte in zemeljskega plina zaradi vse večjih stroškov v zvezi z odstranjevanjem žvepla v termoelektrarnah dosegle in presegle cene črnega premoga.

Podobna situacija je npr. tudi v Zahodni Nemčiji, kjer imamo po prvi naftni krizi maja 1974 naslednje količinske povečanja cen: črni premog 1,26, nafta 2,70, surovi bencin 4,70, zemeljski plin 3,30.

Običajno delamo različne napovedi o porabi energije in drugih dobrin v razmerju do posameznih časovnih obdobj. Če primerjamo podatke porasta energetskih virov splošne potrošnje (gorivo za ogrevanje, gorivo za pogonske motorje in električno energijo) na prebivalca, vidimo, da dosežemo po določenem času nasičenje potreb.

Nekatere evropske države (med njimi npr. Jugoslavija, ČSSR, Zahodna in Vzhodna Nemčija) ne razpolagajo z visoko kaloričnimi črnimi, ampak le z visoko kaloričnimi rjavimi premogi in ligniti, ki odpovedo že pri primerjavi transportnih stroškov za Gkal z ostalimi viri. Prav zaradi tega so predvsem v Zahodni Nemčiji pričeli z intenzivnimi raziskavami predelave rjavega premoga, kjer tečejo raziskave predvsem v treh smereh: proizvodnja koksa, redukcije rud in proizvodnja plina.

Zanimivo je, da se za dosežke na tem področju zanimajo tudi visoko razvite Združene države Amerike, ki intenzivno preučujejo nemški »know how«. Seveda nas lahko zanima le rjavi premog, ki je v svoji sestavi po različnih nahajališčih v svetu zelo različen.

Tendenca je, da se uporabljajo nizko kalorični premogi z velikimi nihanji v kakovosti in prehod na vedno večje enote, saj se pri

prehodu od 150 na 300 MW prihrani 15% pri investicijah, toda zgornja meja enot bo pri 900 do 1000 MW. To pa zaradi montažno-tehničnih razlogov, ker ni mogoče graditi večjih kotlov in ker je s tem tudi dosežena zgornja meja kapacitete mlinov.

Poglejmo, kakšne so svetovne tendence v predelavi premoga:

- proizvodnja koksa iz rjavega premoga,
- možnosti rabe rjavega premoga v metalurgiji,
- uplinjevanje rjavega premoga na konvencionalen način in ob pomoči jedrske energije.

Koncentrate ogljika v zrnatosti 0–6 mm ter z okoli 3% hlapnih snovi lahko s pridom uporabimo v industriji jekla in pri proizvodnji karbida in fosforja. Takšne potrebe sedaj pokriva obrab, ki ga dobimo pri proizvodnji metalurškega koksa in z antracitom ter črnim premogom.

Zadnji laboratorijski rezultati govore o možnosti koksiranja osušenega lignita ali rjavega premoga z okoli 14% vlage in z zrnatostjo 0–6 mm. Mnogo več si raziskovalci obetajo od neposredne uporabe premogovega prahu v metalurški industriji. Imamo naslednje možnosti uporabe:

plavž in konverter, rotacijska peč, direktna redukcija v šahtni peči, elektrometalurgija, proizvodnja fosforja, proizvodnja cinka in žganje apna. Droben koks rjavega premoga je mogoče uporabiti kot sinter gorivo pri pripravi vložka za plavž pri ogljenju in utrjevanju jekel in deloma v omejenih količinah tudi pri elektro pečeh.

V zadnjem času, ko pospešeno gradimo jedrske reaktorje kljub istočasnemu protestu večine ljudi zaradi nevarnosti in protestu nekaterih znanstvenikov, ki zahtevajo, da opustimo lahkovodne reaktorje in počakamo na oplodne reaktorje, se javljajo ideje, da bi procesno toploto jedrskega reaktorja uporabili za uplinjanje premoga v metan ali za proizvodnjo sinteznega plina. Dela se predvsem na naslednjih projektihi:

- uplinjanje premoga z vodno paro — hidrirano uplinjanje premoga.

V prvem primeru uporabimo toploto hladilnega medija reaktorja ter jo vodimo v toplotni izmenjalnik, ki je sestavni del zgradbe reaktorja. Plinski generator uporablja to toploto neposredno v vrtničastem toku. Dobimo surovi plin, ki je v glavnem sestavljen iz CO H₂ in v manjši meri iz CH₄, zato ga vodimo v proces metaniziranja. Princip hidrirnega plina je v tem, da dobimo po reakciji ogljika v premogu z vodikom metan.

Oba načina uplinjevanja bosta verjetno cenejša od konvencionalnih postopkov, uporabiti bo mogoče manj vredne vrste premoga in indirektno lahko pomagamo okolju, saj je npr. odvajanje toplote pri nuklearnih elektrarnah pereč problem.

Tako si prizadevajo veliki narodi, ki so bogati z energetskimi viri v svojih državah. Kljub temu mislijo na prihodnost, predvsem pa na minljivost naravnih bogastev ter muhavost proizvodnjav nafte in zemeljskega plina.

Avgust Knez, dipl. inž.

Vsak človek ima tudi svoje priwatno življenje, napake, navade, skrbi in težave. Zato si mora vodja prizadevati, da bo vse sodelavce v skupini dobro spoznal, jih razumel in temu primerno tudi ravnal. Vedeti mora, da delavec ni brezosebno bitje, ki bi lahko v trenutku, ko prestopi prag tovarne, pustil samega sebe zunaj.

Vsak človek rad sliši, da ga kdo za njegovo delo pohvali. Vodja zato ne bi smel skopariti s pohvalo, prijazno besedo in priznanjem niti tedaj, ko gre za normalno opravljeno delo. Ko delavec pri delu naleti na težave, mu kakšna vzpodbudna beseda veliko pomaga pri premagovanju le-teh. Negotovemu oziroma manj sposobnemu delavcu bo prepuščenost samemu sebi vzela še zadnji pogum in voljo do dela ali pa celo vzbučila odpor do dela in sodelavcev.

Vodja mora biti v ravnanju s sodelavci nepristranski, saj vsak človek hitro občuti, kdaj se mu godi krivica. Vsakemu človeku so lahko nekateri ljudje simpatični ali nesimpatični iz raz različnih vzrokov, vendar v odnosih vodje do sodelavcev ne sme priti to nikoli do izraza. Vodja mora biti umirjen in ne sme pustiti, da bi ga čustva iztirila. V razburjenju navadno človek stvari ne premisli in naredi tako več škode kot koristi.

V primeru, da naredi delavec napako, se mora vodja prepričati, kako oziroma zakaj je do napake prišlo. Če je za napako kriv delavec, je dobro, da mu vodja izreče kritiko med štirimi očmi in ne pred skupino. Zaželeno je predvsem pozitivna kritika, torej da ga opozorimo na napake in mu pokažemo, kako se bo le-teh v prihodnje moč izogniti. V primeru, da pa je za napako kriv vodja, se naj ne boji tega priznati pred skupino. S takim ravnanjem njegova avtoriteta ne bo utrpela škode, celo nasprotno, delavci mu bodo še bolj zaupali.

Dober vodja mora znati poslušati in združiti mnenja in predloge svojih sodelavcev. Če ima pri vsakem strokovnem razgovoru glavno besedo le vodja, bodo delavci postali pasivni, uspešnost skupine kot celote pa bo slaba. Zavedati se je treba, da s tem ko delavci sodelujejo v odločanju, na sebe prevzemajo tudi del odgovornosti za izvršitev sprejetih sklepov in nalog. Delo vodje pa je zaradi tega veliko lažje in učinkovitejše.

Delavec ni le brezoseben člen v verigi proizvodnega procesa, ampak ima tudi svoje ime, in najmanj, kar se od vodje zahteva, je to, da svoje sodelavce nagovarja po njihovih imenih. Paziti mora, da so odnosi v skupini sproščeni, da se delavci tudi ob delu lahko sprostijo. To pa sigurno ne bo dosegel, če bo v odnosih do njih vedno uraden, pretirano resen in nedostopen.

Na kraju bi še dodali, da je v literaturi o tem, kakšen naj bi bil dober vodja, oziroma kakšne lastnosti naj bi imel, veliko napisanega. Avtorji najrazličnejših raziskav s tega področja pa so si nekoliko enotni, da naj bi za vodje izbrali ljudi, ki so inteligentni, odločni, prijazni, razsodni, strokovno za delo dovolj usposobljeni, pravični in sposobni skupinskega dela. Predvsem pa, naj bi tudi kot vodje ostali »ljudje«.

E. Gladež, J. Gruden

NAŠI »POŠTARJI«

Poštar v sivi uniformi z obvezno »šild kapo« in znakom PTT na njej je od nekdaj prinašal v hišo veselje in jezo. Denarne nakaznice so bile zmeraj dobrodošle, upokojenci pričakujejo s šilcem krepkega in z nasmejanim obrazom poštarja okoli prvega v mesecu. Drugi ga čakamo po petnajstem, ko kasira vse mogoče izdatke in nismo ga kaj prida veseli. Kdaj pa kdaj prinese tudi kako prijetno pošto.

No, naši fabriški »poštarji« imajo tudi nekaj skupnega s pravimi. To so naši kurirji. Ime nas spomni na partizansčino, na javke in velika dela, ki so jih opravili takrat. Kurirji v železarni res ne prenašajo strogo zaupne pošte, vsaj ne v vojaškem pomenu, so pa njihove torbe težke. Tudi po dvajset kil nabašejo. Res, poti so krajše kot poti partizanskega kurirja ali pravega poštarja, a so dolgotrajne. Vsak dan so iste in vsak dan po večkrat.

Marjana Kajžer

Marjana Kajžer je nekaj več kot leto dni kurirka pri nas. Hodi v tople obrate na relaciji valjarna, kovačnica, procesni računalnik, jeklovlek in obračuni teh obratov. Vsak dan mora trikrat na pot. Prvič zjutraj ob sedmih, potem spet ob desetih in dvanajstih. Krepko si brusi podplate. In ker vreme ne pozna obzirnosti, mora v dežju in snegu, vročini in mrazu na pot. Nič ne pomaga. Nihče se ne meni za to, ali so noge mokre do kože, roke prezeble in tovor težak. Zato pa včasih znamo povzdigniti glas in narediti celi halo, da pošte ni, imamo pa jo v resnici na svoji mizi, le pogledali nismo dobro.

Smo vprašali po zračni pošti, ki je bila nekoč silno hvaljena, in dobili preprost odgovor: ne deluje, čisto brez haska, da jo imamo. Torej ne skrajša poti ne časa dostave. So kurirske noge še zmeraj najbolj zanesljive. Marjana pravi, da bi kolo prav prišlo, a spet le v lepem vremenu.

Da bi se razumeli

VODENJE SKUPIN

Vodenje se je pojavilo že zelo zgodaj in je mnogo starejše od nastanka prvih industrijskih podjetij. Nastanek nekako sovпада z razvijanjem razrednih družb, danes pa si nobene uspešne organizacije ne moremo več predstavljati brez organiziranega vodenja. Kakšni bodo odnosi med ljudmi v skupini, kako bo skupina uspešna oziroma učinkovita, je v veliki meri odvisno od načina vodenja in od osebnostnih lastnosti vodje.

NAČINI VODENJA

Različni avtorji, ki so preučevali ta vprašanja, razlikujejo v glavnem tri osnovne sisteme vodenja:

— **Avtokratski sistem:** en človek je absoluten in popoln vodja, kateremu se morajo vsi člani skupine popolnoma in slepo podrežati, on je edini odgovoren za vse, kar se v skupini dogaja. »Red in disciplina« v takem sistemu sta posledica podrejanja in strahu, ne pa sodelovanja. Posamezniki pri takem delu po navadi niso zadovoljni. Takšen sistem vodenja je upravičen le, če so člani skupine neizkušeni in nesigurni ali pa v kakšni izjemni situaciji, npr. v primeru požara v tovarni.

— **Demokratski sistem** ima prav tako svojega vodjo, ki pa vodi skupino tako, da z njo sodeluje, se z njo posvetoje, je njen član, je »prvi med enakimi«. Vodenje zamenjuje s sodelovanjem enakih

v enakih pogojih. Ljudje so pri takšnem načinu vodenja bolj zadovoljni. Čutijo, da njihovo mnenje in delo nekaj pomeni in velja. Čeprav je v začetku pot do cilja pri tem sistemu vodenja daljša kot pri avtokratskem sistemu, je končni sistem dela veliko večji.

— **Sistem individualne svobode:** vloga vodje v tem sistemu je nepomembna. Vodja le prenaša naloge v skupino in registrira rezultate dela skupine. Delavci so prepuščeni sami sebi, povezava med njimi je slaba. Takšno vodenje daje dobre rezultate le v manjših delovnih skupinah, kjer delavci dobro obvladajo svoje delo oziroma so pri delu popolnoma samostojni in odgovorni (npr. delo raziskovalcev, projektantov in podobno).

PSIHOLOŠKA NAČELA VODENJA

Dober vodja skupine mora poleg organizacijsko tehnološkega znanja osvojiti tudi osnovna psihološka načela vodenja ljudi. Vsa ta načela so preprosta in vsakemu sama po sebi razumljiva. S tem pa seveda ni rečeno, da se po njih vedno in z lahkoto ravnamo in da so nam vedno ob pravem času in ob vsaki priliki pred očmi. Uresničevanje teh načel sicer od posameznika resnično zahteva veliko truda, toda če se jih dosledno držijo, bodo na tak način dosegli prave človeške (medosebne) odnose.

Kako kje sprejmejo kurirja, je veliko od njega samega odvisno, pravi Marjana, a je le res, da običajno gledajo zviška nanje. Kurir je zmeraj kriv, če se pošta zatakne in ga večkrat po krivici nazi- jajo. Ampak najbolj enostavno je stresati jezo na kurirko. Tudi ta- ki so, ki podcenjevalno rečejo: »Kaj pa je kurir že kdaj naredil, saj si še take plače ne prisluži, kot jo ima.« In so res plače slabe. In ni res, da kurir ne dela. Za marsikoga ne vemo, kaj dela in če sploh dela, kurirja pa vidimo na poti vsak dan, če le hočemo.

Marjana je doma iz Jamnice — tiste prave pri Šentanelu, ne Pre-

žihove. Uro hoda ima do avtobu- sa na Prevaljah. Doma je precej- šnje posestvo in trdo delo. Njen dan je ena sama dolga pešpot, mi »jamramo«, naj nam vrnejo pot- nes troške, ker nam je hudo iti dvajset minut peš z Javornika ali Čečovja.

Marjana hodi po šihu v Slo- venj Gradec, kjer obiskuje admi- nistrativno šolo. Pozno se vrača, utrujena je, a ve, da se izplača, kajti prepričana je, da bo s tem prišla do večjega kosa kruha in do krajših peš poti.

Zlatka Strgar

NOV NAČIN DELA ODBORA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Odbor samoupravne delavske kontrole delovne organizacije, v katerem so predstavniki vseh TOZD in delovnih skupnosti, se je konstituiral 11. maja letos. Potem ko je sprejel poročilo o delu sta-rega odbora, podal razrešnico sta-remu odboru ter predsedniku in namestniku odbora, je izvolil no-vega predsednika in namestnika in, kar je novost, predsedstvo od- bora.

Za predsednika je bil izvoljen Drago Horjak iz TOZD razvoj in raziskave, za njegovega namest- nika pa Jože Prednik iz TOZD kontrola kakovosti. V predsedstvo so bili, vključno s predsednikom in namestnikom, ki v predsedstvu sodelujeta že po funkciji, izvoljeni še: Franjo Miklavc iz TOZD kova-vačnica, Peter Stumberger iz TOZD stroji in deli, Mirko Lečnik iz TOZD elektrotehnične storitve in Alenka Mičević iz delovne skupnosti za kadre in splošne za- deve. Dogovorjeno je bilo, da se predsedstvo samo pogovori o me- todi dela in o posameznih zadol- žitvah članov, ki naj bi pokrivali posamezna področja. Princip za- dolžitve sicer ob konstituiranju še ni bil jasen, rečeno pa je bilo, da naj bi posamezni člani bili zadol-

ženi in se tudi udeleževali sej od- bora za gospodarjenje, odbora za kadre in splošne zadeve, odbora za družbeni standard in stano- vanske zadeve in delavskega sve- ta železarne.

Uvedba predsedstva je skladna s pobudo o novih oblikah kolektivnega vodenja, čeprav tu ne gre za institucijo in tudi ne za status- ne spremembe, zaradi katerih bi bilo potrebno spreminjati samo- upravne splošne akte. Gre, skrat- ka, le za metodo dela, ki naj za- gotovi, da bi ta organ delavske kontrole v prihodnje še bolje de- lal. Verjetno pa se bodo morali dogovoriti v poslovniku o razme- jitvi nalog med člani predsedstva.

Odbor samoupravne delavske kontrole Železarne Ravne pa je sicer na prvi seji ugotavljal, da nekateri sklepi iz predhodnega obdobja niso bili v celoti realizirani in da je potrebno preveriti, kako je z njihovim izpolnjeva- njem, o nadaljnjem delu pa bo sprejel program, ki ga bo pripra- vil in odboru za prvo sejo pred- ložilo predsedstvo z upoštevanjem usmeritve programov komisij de- lavske kontrole v TOZD in de- lovni skupnosti.

- de-ja

Iz dela skupščine SKIS občine Ravne

22. 3. 1979 se je sestala skupščina SKIS občine Ravne na svoji 7. seji. Delegati so obravnavali najprej po- ročilo o sklepih, težišče seje pa je bilo na poslovanju v preteklem letu, t. j. na zaključnem računu za leto 1978 ter predlogu finančnega načrta za leto 1979.

Da bi občani vedeli, kdo in kaj od- govarja oziroma, kako je SKIS or- ganizirana, je prav, da se najprej se- znanimo z

ORGANI SKIS

Skupščina SKIS občine Ravne šteje 32 članov, predsednik je Drago Von- čina. Sestavlja jo zbor uporabnikov — 16 članov, predsednik Alojz Repan- šek, in zbor izvajalcev — 16, predse- dnik Alojz Velušček.

Izvršilni odbor šteje 9 članov, pred- sednik je Jože Gržina. SKIS ima štiri komisije, in sicer:

1. samoupravna delavska kontrola, predsednik Alojz Kolar,
2. samoupravno razsodišče, predse- dnik Emil Miklar,
3. za oddajo stavbnih zemljišč, pred- sednik Silvestra Bračko-Božič,

4. kadrovska in razpisna komisija, predsednik Ivo Hall.

Odborov je sedem, in sicer:

1. za ceste, predsednik Jože Logar,
2. za toplovod, predsednik Anton Ve- hovar,
3. za javno snago, predsednik Her- man Stirn,
4. za oddajanje in opremljanje stavb- nih zemljišč, predsednik Marjan Ber- čič,
5. za pokopališko službo, predsednik Franc Cuk,
6. za vodovod in kanalizacijo, pred- sednik Ivo Hall,
7. za elektroenergijo, javno razsvet- ljavo in PTT omrežje, predsednik Franc Marolt.

Občasne komisije se imenujejo za ugotavljanje pravilno prijavljenih ogrevanih površin, ki se ogrevajo iz toplovoda, za sestavo osnutka srednje- ročnega plana razvoja cest, za pregled kritičnih mostov v občini in prekate- gorizacijo cest IV. reda itd.

Gradiva, ki jih obravnavata IO in skupščina SKIS, pošiljajo vsem KS. Delegacije delovnih ljudi in občanov v KS imajo možnost, da vplivajo in

prispevajo k smotnim rešitvam vpra- šanj, ki zadevajo krajanje v občini Ravne. Enake možnosti imajo delegati TOZD — podpisnikov DD o ustanovitvi SKIS občine. Tega neposrednega vpli- va, če ga ne izkoristijo prek delegacij delovnih ljudi in občanov v KS, pa nimajo delavci tistih TOZD, ki DD o ustanovitvi niso podpisale. O tem teče razprava. Ustanovljen bo koordinaci- ski odbor, ki bo preučil sedanje in bodoče možnosti neposrednega odloča- nja delegatov v organih upravljanja v SKIS.

ZAKLJUČNI RAČUN ZA LETO 1978

Delegati so ugotovili, da je delo SKIS potekalo po finančnem načrtu in v skladu z odločitvami samouprav- nih organov. Sredstva SKIS v višini 87.864.056,65 din ali 97 % od predvide- nega plana so se oblikovala iz nasled- njih virov:

1. dohodki od porabljene industrijske vode,
2. sofinanciranje za gradnjo toplo- voda,
3. nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča,
4. pristojbine za cestno motorna vo- zila,
5. prometni davek od prodanega pog- onskega goriva,
6. dohodki od porabljene pitne vode,
7. kanalščina,
8. inkaso za odvoz smeti,
9. inkaso za centralno ogrevanje,
10. komunalna oprema zemljišč,

A. Pokopališka služba	2.089.830,00 din
B. Elektroenergija in PTT omrežje	4.404.430,00 din
C. Javna snaga	4.369.200,00 din
D. Vodovod in kanalizacija	15.653.300,00 din
E. Ceste	12.554.640,00 din
F. Toplovod	23.212.300,00 din
G. Komunalna oprema zemljišč in regulacije	24.588.300,00 din
H. Razni izdatki	6.825.199,80 din

V nadaljevanju seje so delegati raz- pravljali o FINANČNEM NAČRTU ZA LETO 1979 in o DELEGATSKIH VPRA- ŠANJH ter se po daljši razpravi iz- rekli za sprejem finančnega načrta za leto 1979 kakor tudi za naslednje skle- pe:

1. Strokovna služba SKIS mora de- legacijam, ki so poslane delegatska vprašanja, poslati odgovore v pismeni obliki.
2. Za izdelavo projekta za toplovod- no ogrevanje Prevalj so sredstva za- gotovljena v postavki »razni izdatki« pod 1. tehnična dokumentacija.
3. Strokovna služba SKIS mora po- skrbeti, da bodo v bodoče dela pote- kala po terminskem planu. Da bo možno ta sklep realizirati, je treba iz- vajalce opozoriti, da so se dolžni dr- žati rokov dokončanja del, kar je tre- ba določiti že pri podpisu pogodbe. Tehnična služba SKIS mora KS pra- vočasno opozoriti na pridobivanje do- kumentacije.
4. Skupščina ugotavlja, da je cena daljinskega ogrevanja neekonomska, zato proizvajalec dobiva dotacijo. Cen- na pa je enotna. Ko bodo tudi drugi kraji vključeni v sistem daljinskega ogrevanja, bo prav gotovo pristojni organ pri SO Ravne na Koroškem po- trdil enotno ceno, ki bo veljala za vse porabnike toplotne energije, ne glede na to, ali bo odzemno mesto v Kot- ljah, na Ravnah, na Prevaljah in dru- god v občini.
5. V letu 1978 je bilo planirano pre- malo sredstev za finalizacijo cest (ureditev bankin, zapornih prevlek, robnikov ipd.). Obveznost SKIS je, da to uredi, če je bil komunalni prispe- vek plačan. Če bo dodatno odobren kredit, za kar si mora strokovna služ- ba prizadevati, bodo navedena dela opravljena že letos.
6. Delegacijam KS pošljemo »izvle- ček iz realizacije finančnih načrtov za obdobje 1974—1978«, kar je bilo predloženo delegatom na seji. K temu pre- gledu mora strokovna služba podati obrazložitev, kaj obsega postavka »ne- deljivo«. Enak pregled je treba izde- lati tudi za leto 1979.
7. Skupščina sprejme obrazložitev, da teče postopek glede sanacij opor- nih zidov na pokopališču Barbara. Ker še niso predložene vse ugotovit- ve vzrokov, zaradi katerih je prišlo do razpok opornih zidov, je skupščina sklenila, da mora KOGRAD Dravo- grad, ki je izdelal projekt in bil iz- vajalec del, do 1. aprila 1979 predlo- žiti sanacijski načrt. Rok za dostavo sanacijskega načrta je bil 15. marec 1979, vendar ga KOGRAD ni predložil. Delegati so to ravnanje obsodili.

Če strokovna služba z izvajalcem ne bo mogla zadeve ustrezno rešiti, se mora obrniti na pristojno sodišče. KS Ravne in Prevalje na mora sproti ob- veščati o reševanju zadeve Barbara oziroma o sanaciji opornih zidov.

8. Popravilo Prežihove ulice — plan za leto 1979 obsega v postavki 11. pod 11. dohodki od prodaje stavbnih zemljišč,

12. dohodek od anuitet odpravljenega investicijskega sklada SO,
13. sofinanciranje cest in mostov,
14. kratkoročni in dolgoročni krediti,
15. drugi dohodki.

Dohodki so bili razdeljeni po planu, ki je temeljil na potrebah KS v občini. Res je, da vseh želja in potreb ni bilo možno realizirati, zato so v skladu s sklepi že navedenih organov bile rea- lizirane le tiste postavke, ki so dobile prioriteto. Prioriteta je bila usklajena s krajevnimi skupnostmi. Realizacija plana je znašala 96 %. Podrobnejša ob- razložitev je podana v POSLOVNEM POROČILU, ki je bilo delegatom pred- loženo skupno z REALIZACIJO FI- NANČNEGA NAČRTA ZA LETO 1978.

Po končani razpravi so delegati sprejeli:

1. realizacijo finančnega načrta za leto 1978,
2. poslovno poročilo o delu SKIS v letu 1978.

FINANČNI NAČRT ZA LETO 1979 IN DELEGATSKA VPRAŠANJA

Po finančnem načrtu za leto 1979 je planirano 93.697.199,80 din dohodka iz virov, ki smo jih že navedli.

Razdelitev sredstev po dejavnostih je naslednja:

E ceste. Planirani znesek 600.000,00 din je bil določen na podlagi ponudbe najugodnejšega ponudnika.	
K dokončni ureditvi »križišča I. Ravne« v letu 1978 nismo pristopili, ker to območje urbanistično ni reše- no. Ker gre za izredno pomembno križišče, mora biti zadeva dolgoročno rešena. IO mora o vprašanju se- maforizacije oziroma križišču I. Rav- ne še razpravljati in priskrbeti do- kumentacijo. O zadevi obvestiti tudi KS Ravne.	
9. Skupščina predlaga KS Mežica, da o vzdrževanju zelenic razpravlja in vzdrževanje prenese na Komunalno podjetje. To je tudi družbeno spre- jemljivo in pravilno.	
10. Skupščina je na podlagi obrazlo- ženih podatkov ugotovila, da inkaso ne zadošča za vzdrževanje kanalizacij v občini Ravne in čistilne naprave v Črni. Komunalno podjetje zadolžuje, da mora polletno predložiti poročilo o stroških vzdrževanja kanalizacij po krajih. Plan vzdrževanja kanalizacij in čistilne naprave je 1.200.000,00 din.	
11. Skupščina sprejme podano infor- macijo sanacije zajetja »Podpečnik« in sklene, da mora SKIS sproti obve- ščati KS Ravne in Prevalje o tej za- dev. Obvestiti ju je tudi treba o lo- kaciji odvzemanja vzorcev vode.	
12. Delegaciji KS Ravne na Koro- škem pošlje strokovna služba pismeni odgovor o financiranju podpostaj z vsebino pojasnila Zveze komunalnih skupnosti Slovenije, ki se glasi:	

Družbeni dogovor o oblikovanju cen v stanovanjski graditvi v SR Sloveni- ji, katerega podpisnik je tudi Zveza komunalnih skupnosti Slovenije, v 15. členu, točka m določa, da se v ceno m² stanovanja vključujejo tudi stroški izgradnje kotlarn, internih razvo- dov in priključnih postaj stanovanj- skih objektov.

Sprememb določil predmetnega družbenega dogovora od sedaj ni bilo, kakor tudi ne tolačenja za izvajanje tega dogovora od odbora podpisnikov družbenega dogovora, ki bi drugače opredeljevali oziroma spreminjali toč- ko m 15. člena dogovora. Iz vsebine točke m 15. člena dogovora ni razvid- no, da se uporablja le-ta za skupine objektov ali soseske, ker navaja: »pri- ključnih postaj stanovanjskih objek- tov«, to pa je lahko eden ali več ob- jektov. Zato menimo, da se financira- nje podpostaj v stanovanjskih objek- tih, ki rabijo za ogrevanje le-teh, za- gotavlja s ceno m² stanovanjske povr- šine.

13. V postavki F 2 v znesku 1.200.000,00 din je zajeto tudi toplovodno ogreva- nje železniške postaje Ravne.

14. Po zagotovitvi oziroma planu TOZD energija v železnici o kotelskih kapacitetah, bo do januarja prihod- njega leta dan v pogon nov kotel. S tem bo tudi dovolj toplotne energije.

15. Skupščina je sklenila, da KS Ravne predloži svetu ZKS Ravne re- alizacije planov za pretekla leta, saj

jih SKIS vsako leto predloži vsem KS v občini hkrati z gradivom za skupščinske seje.

Pregled finančnih načrtov za obdobje 1974–1978 bodo sprejele vse KS, kakor tudi svet ZKS Ravne.

Kar zadeva program dela za srednjeročno obdobje (5 let) je skupščina sklenila, da je sicer potrebno delati pri srednjeročnem planiranju, vendar dokler ni sprejet prostorski plan, ni mogoče izdelati realnega srednjeročnega plana komunalne dejavnosti. Letne plane pa skupščina vsako leto sprejema, potem ko so osnutki usklajeni skupno s krajevnimi skupnostmi.

Skupščina je ugotovila, da je 14-dnevni rok, ki ga zahteva svet ZK Ravne na Koroškem za izdelavo srednjeročnega plana, absolutno prekratek.

16. Strokovna služba SKIS je zadolžena, da si prizadeva rešiti nadaljevanje rekonstrukcije ceste Mežica-Reht, kakor tudi druge primere obmejnih območij v občini. Stopiti mora v stik z zavarovalnico Triglav, carino in komando VP, da bi probleme skupno reševali. Če uspemo dobiti kredite, bomo z izgradnjo te in drugih cest v občini nadaljevali. Za realizacijo tega sklepa je zadolžen tudi Drago Vončina.

17. Kar zadeva komunalno opremo pri blokovi gradnji, kamor sodijo tudi zelenice, je to treba urediti v letošnjem letu.

18. Skupščina predlaga delegaciji KS Mežica, da za regulacijo potoka Skratkovec in Enci postavi zahtevo pri vodni skupnosti. Ker pa ta zahteva projekte, je skupščina sklenila, da jih naroči SKIS.

19. IO SKIS mora o vprašanju, ali je strokovna služba SKIS sposobna nadzirati investicije v letu 1979, razpravljati, in če ugotovi na podlagi obsega del in nalog navedenih področij potrebo po novih delavcih, mora skupno z delovno skupnostjo strokovne službe sprejeti nove delavce. V tej zvezi pa tudi zagotoviti sredstva.

20. Odbor za ceste mora razpravljati o izgradnji cest in IO predlagati rešitve. Dovoljeno je najeti kredite in se na terenu samoupravno dogovoriti, katere ceste bi gradili letos. Izdelati je treba plan izgradnje cest v občini za obdobje 5 let, za kar je zadolžena strokovna služba skupno z odborom za ceste.

21. Termiski plan za leto 1979 bo izdelan.

22. Tajniki KS naj bi na problem vzdrževanja športno rekreacijskih in kulturnih objektov opozorili na povelju tajnikov KS, ki je vsak prvi četrtek v mesecu na SO Ravne na Koroškem.

23. Za urejanje prostorov pred stanovanjskimi bloki in za udobno počutje stanovalcev naj bi rešitev predlagale KS. Zadeve pa je treba reševati skupno z IO SSS in SKIS. Inicijator je lahko KS ali eden od navedenih IO.

24. Ko bo pripravljen osnutek pregleda sredstev po KS za leto 1979, bomo povabili predstavnike KS in se o pregledu pogovorili, predno bodo podatki dani v javnost.

25. Skupščina ne odobrava postopka, da bi KS same preračunavale, koliko sredstev je bilo vloženo v posamezno KS za ureditev komunalnega standarda. Ker so zadeve tesno povezane, je nujno, da gredo podatki skozi primerjavo z zaključnimi računi SKIS. Razprave brez primerjave so nevarne in lahko mnenje zapeljejo v napačno smer.

26. Podatke, ki so preverjeni, verodostojni in usklajeni, je dovoljeno uporabljati za razprave v vseh delovnih in drugih sredinah, ne pa za očitke med delegati iz posamezne KS, ampak za nadaljnje planiranje urejanja komunalnih vprašanj.

27. Naloga SKIS je, da zagotovi vsakemu občanu enak komunalni standard, ne glede na to, koliko bo za to šlo sredstev v posameznem kraju in ne glede na to, v kateri KS je potreba še nerešena. SKIS je bila ustanovljena zato, da usklajuje interese občanov in celotne družbe.

28. Skupščina dalje ugotavlja, da narobe ni bilo kaj storjenega, morda le nesolidno. Dejstvo je, da komunalni dinar porabi SKIS »v zemljo«, zato se ne vidi, kaj vse je že bilo storjeno. Delo SKIS in Komunalnega podjetja je silno nevhvaležno. Nekateri krajanje kritizirajo in nekonstruktivno diskutirajo, ker pač ne poznajo vseh problemov na področju komunalne dejavnosti.

29. Ugotovljeno je tudi bilo, da so podatki o porabi komunalnega dinarja realno uporabljivi in primerljivi po krajevnih skupnostih lahko samo za eno leto zaradi tega, ker se cene silno spreminjajo. Brez upoštevanja indeksov podražitve so primerjave ne-realne.

kuharske pomočnice, čistilke, perice 3.868. Regres za letni dopust 1.800 din, mesečni regres za prehrano 330 dinarjev.

Delavci VVO Ravne s tem niso dosegli OD, ki jih dovoljuje samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnega dohodka za vzgojo in izobraževanje SRS.

DA BI USTREGLI ČIMVEČ STARŠEM IN OTROKOM — NATRANOST IN SLABŠI DELOVNI POGOJI

V ravenski občini je vrtcev da-leč premalo. Zato smo jih dali na prednostno listo gradnje s pomočjo samoprispevka in tega tudi izglasovali. Do takrat, ko bodo zgrajeni novi vrtci, so stari prenatrpani, a kljub temu še ne morejo sprejeti vseh otrok, ki bi jih starši radi dali v varstvo. Če bi se VVO Ravne hotela držati normativov glede števila otrok v posameznih oddelkih (manjše skupine), bi lahko sprejela precej manj malčkov.

Račun pokaže, da je VVO Ravne na ta način celo prihranila 1.852.302 din. Seveda pa se to na drugi strani pozna pri preveliki obremenjenosti vzgojiteljic.

MED NAJCENEJŠIMI V SLOVENIJI

Dogovorjeno je tako, da 60 odst. cene vzgojnovarstvenih storitev krijejo sredstva iz svobodne menjave dela, torej dotacije skupnosti otroškega varstva, 40 odst. pa starši. Ti spet plačujejo oskrb-

nino, odvisno od višine družinskega dohodka.

V naši občini plačajo starši največ 830 din na mesec, najmanj pa 270. V nekaterih drugih slovenskih mestih je stanje naslednje:

Ljubljana 844 — 1.672
Kranj 830 — 1.000
Celje, Maribor 636 — 1.365
Novo mesto, Murska Sobota 430 — 1.140
(Podatki so iz Jane št. 2/79).

Na rodiljskih sestankih je bilo dogovorjeno, da se pri nas oskrbnine s 1. majem 1979 glede na tržne cene zvišajo za 20 odst. — pa smo kljub temu še med cenejšimi v Sloveniji.

O OTROŠKEM VARSTVU RAZPRAVLJAJMO POGLOBLJENO IN CELOVITO

Zbor vzgojiteljic je tehtal vprašanja svojega dela takole:

Da bi delegatska skupščina lahko vplivala na gospodarno uporabo sredstev, ki jih daje združeno delo prek svobodne menjave dela, se morajo delegati močno angažirati vsaj dvakrat na leto, in to: prvič, ko se določajo sredstva prek svobodne menjave dela za financiranje programa. Ugotoviti je treba primernost in realnost delovnega letnega plana VVO, ki je že v novembru na razpolago za naslednje leto. Primer: ugotovili bomo, ali naj se otroško varstvo v vrtcih še nadalje razvija, ali naj se v vrte uvede logopedska in del zdravstvene dejavnosti, ali naj se giblje razmerje cene vzgoj-

DELEGATSKA VPRAŠANJA:

Kako poslujejo vrtci

Na skupščini skupnosti otroškega varstva Ravne, ki je bila 23. februarja letos, je bilo postavljeno delegatsko vprašanje:

Kako je vzgojnovarstvena organizacija Ravne v letu 1978 gospodarila s finančnimi sredstvi, ki so ji bila dodeljena od skupnosti otroškega varstva? Posebej je delegata zanimala postavka dohodka v tistem delu poročila, kjer je govor o dotaciji sredstev VVO za redno dejavnost.

Ker je bil odgovor VVO Ravne za objavo predolg, smo ga preoblikovali na novinarski način in upamo, da bo tako prav.

Urednik

JASNO VPRAŠANJE — JASEN ODGOVOR

VVO Ravne je za lansko dejavnost dobila od skupnosti otroškega varstva 5.750.000 din. Porabila pa jih je takole:

1. za bruto OD vzgojiteljic in vodilnih delavcev	4.322.110
2. za bruto OD varuhinj	834.538
3. za prehrano vzgojiteljic, varuhinj ter vodilnih delavcev	160.980
4. za regres za letni dopust zaposlenih	93.350
5. za cicibanovo šolo	100.000
6. za 120-urno malo šolo (v Kotljah, Lešah, Sentanelu)	35.000
7. za prevoze na delo in z dela vzgojiteljic in varuhinj	21.000
8. zagonski stroški (za pridobivanje dokumentacije za adaptacijo vrtca na Prevaljah	37.300
S k u p a j :	5.604.278

Razliko 145.722 din so namenili skladu skupne porabe, v katerem je okrog 60.000 din samo za obvezne zdravniške preglede vseh vzgojiteljic in kuhinjskih delavcev, 40.000 din za gradnjo objektov družbenega standarda, 28.000

din pa delavcem VVO za strokovno ekskurzijo.

Poprečni osebni dohodki v letu 1978: vzgojiteljice 6.300, varuhinje 4.390, finančno-administrativni delavci 6.116, vodilni pedagoški delavci 9.630, kuharica (KV) 5.328,

Pridne

novarstvenih storitev 60:40 ali 65:35 itd. Torej postavljamo cenno vzgojnemu programu.

Drugič: ob zaključnem računu, ko morajo delegati ugotoviti, ali so bile naloge iz delovnega načrta izvršene, kako so bile izvršene, če niso bile, zakaj ne itd. Če npr. VVO ne bo v planskem obdobju

organizirala logopedске dejavnosti ali cicanove šole, dejavnosti pa so bile plačane, bo VVO morala pojasniti razloge in vrniti sredstva.

Več časa in dela bi morala delegatska skupščina nameniti globalnim vprašanjem ter jih po potrebi vnašati v občinsko skupščino.

Nove knjige v strokovni knjižnici

- 3587/451 Todorović G., Študij redukcije mangana v železovih rudah 1978.
- 3587/452 Pavlin F., Študij meritev in regulacij toplotno tehničnih veličin pri avtomatizaciji metalurških peči 1978.
- 3587/453 Glogovac B., Kontrola plinske atmosfere z direktnim merjenjem parcialnega tlaka kisika s kisikovo sondo 1978.
- 3587/454 Vodopivec F., Mikrostruktura in značilnosti orodnih jekel 1978.
- 3587/455 Wohinz J., Vključitev Fe frakcije iz rdečega blata v postopek predelave piritnih ogorkov 1978.
- 3587/456 Smajič N., Termodinamične analize sistema Fe-Cr-C-O 1978.
- 3587/457 Sicherl B., Izvedba katastra odpadne toplote in možnosti izkoriščanja 1979.
- 3587/458 Koroušič B., Izkoristek aluminija v odvisnosti od kisikovega potenciala v talini 1978.
- 6194 Gaede Karl W., Zuverlässigkeit mathematische Modelle 1977.
- 6195 Gentzsch G., Kaltstauchen — Fließpressen Massivprägen I, II. 1968.
- 6196 Gentzsch G., Schmieden und Pressen I, 2. 1973.
- 6197 Eckstein H. J., Technologie der Wärmebehandlung von Stahl 1977.
- 6198 Strohsak B., Odškodninsko pravo 1978.
- 6199 VDI Berichte 276; Prozessmodelle — Modellbildung und Identifikation technischer Prozesse 1977.
- 6200 Sočan L., Pot v gospodarsko razvitost 1978.
- 6201 Lačen E., Neposredno asociativno pomnjenje pri učencih posebnih osnovnih šol 1977.
- 6202 Pristovnik M., Pravna in poslovna sposobnost organizacij združenega dela 1977.
- 6203 Kranjc A., Sinteza krmiljenja proizvodne linije v Železarni Ravne 1978.
- 6204 Kvas V., Nastanek in razvoj temeljnih organizacij združenega dela v Železarni Ravne 1978.
- 6205 Jež I., Organizacija službe za marketing v delovni organizaciji Železarne Ravne 1978.
- 3587/459 Koroušič B., Študij razvoja posebnih postopkov litja po EPŽ postopku 1978.
- 6206 Bakija I., Kontrola kvalitete 1978.
- 6207 Deželak B., Marketing v nabavni politiki 1978.
- 6208 Dzubay G. T., Ray Fluorescence Analysis of Environmental Samples 1978.
- 6209 Souček B., Mikroprocesori i mikroračunala 1976.

- 6210 Melave D., Računovodstvo za ekonomiste in organizatorje 1979.
- 6211 Lochstampfer P., Systemorientierte Betriebsorganisation 1974.
- 6212 Stünzi H. W., Marketing: Ein Lehrgang in 12 Lektionen 1972.
- 6213 Linnert P., Die neuen Techniken des Marketing 1974.
- 6214 Šetinc L., Temelji samoupravnega sistema informiranja 1978.
- 6215 Peckner D., Handbook of Stainless Steels 1977.
- 6216 Wilson M. T., Verkaufsaussendienst 1975.
- 6217 Tietz B., Die Grundlagen des Marketing I, 2, 3. 1975.
- 3587/460 Wohinz J., Separacija in obogatitev Fe — frakcije iz rdečega blata 1977.
- 3587/461 Zalar B., Raziskave vključitve železninskih poletin v predelavo piritnih ogorkov 1978.
- 3587/462 Trbižan M., Vpliv modificiranih livarskih škrobov na livarske in mehanske lastnosti sintetičnih mešanic 1977.
- 6218 Pravna enciklopedija 1979.
- 6219 Electronics Designers Handbook 1977.
- 6220 Wehrmann W., Korrelations-technik — ein neuer Zweig der Betriebsmestechnik 1977.
- 6221 Brant R., Funkcionalna analiza vrijednosti 1971.
- 6222 Gisholt O., Marketing — Prognosen 1976.
- 6223 Rotacioni strojevi 1979.
- 6224 Transformatori 1979.
- 6225 Sklopni aparati 1979.
- 6226 Energetski kabeli 1979.
- 6227 Nadzemni vodovi 1979.
- 6228 Razvodna postrojenja 1979.
- 6229 Izvještaj stručnih izvještila-ca 1979.
- 6230 Planiranje i pogon električnih mreža 1979.

REVJE V STROKOVNI KNJIŽNICI

V strokovni knjižnici so tudi v letu 1979 na razpolago članom kolektiva strokovne revije, in sicer:

DOMAČE REVJE

1. Avtomatika
2. Avtomatizacija poslovanja
3. Aktualne teme iz svetske pri-vrede
4. Borec
5. Celik
6. Covek i životna sredina
7. Delo in varnost
8. Družbeni razvoj SRS
9. Ekonomska misao
10. Ekonomska revija
11. Elektrotehničar
12. Elektrotehniški vestnik
13. Finansije
14. Izbor
15. IT novine
16. Indeks

17. Jugoslovensko pronalazaštvo
18. Glasnik
19. Gospodarski vestnik
20. Kemija u industriji
21. Konjunkturi barometar privrede SFRJ
22. Kvalitet i pouzdanost
23. Komerčijalist
24. Livarski vestnik
25. Livnice
26. Marketing
27. Mes. stat. pregled SRS
28. Mes. stat. pregled za občine Dravograd, Radlje, Ravne, Slovenj Gradec
29. Monografija o stranim zemljama
30. Nova proizvodnja
31. Naša obramba
32. Občan
33. ORG — reporterji — 6 serij
34. ORG — registri — 6 serij
35. Organizacija in kadri
36. OMO — održavanje mašina i opreme
37. Poslovna politika
38. Plasman i tržište
39. Privreda i rukovođenje
40. Produktivnost
41. Reforma Aktuelne teme
42. Rudarsko metalurški zbornik
43. Raziskovalec
44. Socijalizam
45. Sigurnost u pogonu
46. Savremeni materijali
47. Standardizacija
48. Slovenija — paralele
49. Strojniški vestnik
50. Strojstvo
51. Tehnika
52. Teorija in praksa
53. Tromesečni pregled međunarodne statistike
54. Zavarivač
55. Zaštita atmosfere
56. Združeno delo
57. Življenje in tehnika
58. Naše gospodarstvo
59. Raspodela

Tu je revije

NEMSKE

60. Archiv für Eisenhüttenwesen
61. Die Arbeitsvorbereitung
62. ATM Archiv für technisches Messen
63. Bohren Sprengen Räumen
64. Brandschutz
65. Bänder Bleche Rohre
66. Berg- und hüttenmännische Monatshefte
67. Brennstoff Wärme Kraft
68. Continental Stahlmarkt
69. Die Computer Zeitung
70. Computerwoche
71. DIN Mitteilungen
72. Draht Fachzeitschrift
73. Draht Welt
74. Elektronik
75. Elektronische Rechen-Anlagen
76. Elektro Wärme International
77. Elektro Anzeiger
78. Elektor
79. Fördern und Heben
80. Feinwerktechnik und Messtechnik
81. Fresenius Zeitschrift für analytische Chemie
82. Giesserei
83. Giesserei Praxis
84. Gas Wärme International
85. Härterei technische Mitteilungen
86. Konstruktion im Maschinenbau
87. Lagern Fördern Transportieren
88. Maschinenbautechnik
89. Materialprüfung
90. Marketing Journal
91. Management Zeitschrift — Industrie Organisation
92. Nachrichten Elektronik
93. Neue Hütte
94. Ölhdraulik und Pneumatik
95. Qualität und Zuverlässigkeit
96. Die österreichische Feuerwerk
97. Praktische Metallographie
98. Radex Rundschau
99. Refa Nachrichten
100. Regelungstechnik
101. Regelungstechnische Praxis
102. Radioelektronik Schau
103. Staub Reinhaltung der Luft
104. Der Schrott Betrieb
105. Schweißen und Schneiden
106. Stahl und Eisen
107. Siemens Zeitschrift
108. TEW Technische Berichte
109. Technische Rundschau
110. Technische Mitteilungen
111. Verfahrenstechnik
112. Wasser, Luft und Betrieb
113. Werkstatt und Betrieb
114. Werkstattstechnik
115. Zeitschrift für Organisation
116. Zeitschriften und Bücherschau
117. Zeitschrift für Wirtschaftliche Fertigung

ANGLEŠKE

119. Atmospheric Environment
120. Analytical Chemistry
121. The Analyst
122. Analytical Abstracts
123. Applied Spectroscopy
124. The British Foundryman
125. The British Journal of Non Destructive Testing

126. Computer Weekly
127. Control Engineering
128. DATA Processing
129. Electronics
130. Engineering Fracture Mechanics
131. Foundry Trade Journal
132. Hydraulic Pneumatik Power
133. IEEE Transactions on Magnetics
134. Journal of Chromatographic Science
135. Ironmaking and Steelmaking
136. Iron and Steel International
137. International Journal of Fracture Mechanics
138. IAMI Iron Age Metalworking International
139. Instruments and Control Systems
140. IPC Information Newsletter
141. Metals Technology
142. Metal Bulletin Monthly
143. Metal Bulletin
144. Modern Casting
145. Materials Evaluation
146. Metal Finishing
147. Metallurgia and Metal Forming
148. Metal Progress
149. NON Destructive Testing
150. Pneumatic Digest
151. Physics Today
152. X-Ray Spectrometry
153. Steel Castings Abstracts
154. Steel Times
155. Scandinavian Journal of Metallurgy
156. The Soviet Journal of Nondestructive Testing
157. Transactions of the American Foundryman's Society
158. Ultrasonics
159. Welding Journal

RUSKE

160. Defektoskopija
161. Kuznečno štampovočnoe proizvodstvo
162. Litejnoe proizvodstvo
163. Metalovedenie i termičeskaja obrabotka metallov
164. Metallurg
165. Referativnyj žurnal metallurgija
166. Stal
167. Stanki i instrument
168. Zavodskaja laboratorija
169. Žurnal analitičeskoj himii
170. Žurnal fizičeskoj himii

FRANCOSKE

171. Fonderie
172. Machine Moderne
173. Revue de Metallurgie
174. Traitement Thermique

ČESKA

175. Hutnické listy

POLJSKA

176. Hutnik

MADZARSKA

177. Kohaszat Banyaszati es Kohaszati Lapok

ITALIJANSKA

178. La Metallurgia Italiana

IZREKI

Praznoverja

Tujemu praznoverju se vsakdo posmehuje, lastno pa spoštuje kot svetinjo. Dositej

Pretiravanje

Pretiravanje je treba gasiti prej kot požar. Heraklit

Prijatelji

Človek nima prijateljev, ima jih samo njegova sreča. Napoleon

Rana, ki ti jo zada prijatelj, nikdar ne zaceli. Kitajski izrek

Prijatelj je potrebnejši od ognja in vode. Erasmus

Nekoga je bolje imeti med sovražniki kot med prijatelji. Dostojevski

Si svojemu prijatelju čist zrak, samota, kruh in zdravilo? Nietzsche

Prijateljstvo je ena duša v dveh telesih. Aristotel

IZ NAŠIH KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

V Šentanelu ustanovili turistično društvo

V Šentanelu, kjer so se pred nedavnim odločili za lastno krajevno skupnost, smo se o nadaljnjem razvoju vasi in načrtih Šentanelcev pogovorili s **Petrom Plevnikom**, tajnikom KS:

»S tem ko smo se Šentanelci na referendumu odločili z visokim odstotkom za lastno krajevno skupnost in za novi samoprispevek, smo tudi potrdili pričetek novega samoupravnega odločanja in razvoja vasi. Naši krajanji so na referendumu pokazali svojo pripadnost družbi in svojemu kraju. Dobro namreč vedo, da bodo le združeni v solidarnosti lahko uresničevali svoje želje, predvsem pa reševali vsakdanje težave. Z ustanovitvijo nove KS v Šentanelu ne bomo pričeli z novo organiziranostjo. Že prej smo bili organizirani za reševanje nalog in želja v vaški skupnosti, vendar smo bili zaradi nezainteresiranosti krajanov pri svojem delu večkrat neuspešni. Vzrokov za to je bilo več. Najprej slaba informiranost, predvsem kmetov, in ne nazadnje premajhno število družbenopolitičnih delavcev. Mislim, da bo z novo krajevno skupnostjo drugače. V organih KS bo delovalo v raznih delegacijah, v skupščini in svetu KS okrog 50 krajanov. Zato ne bi smeli govoriti o slabi informiranosti.«

»Izdelali ste srednjeročni in letni plan razvoja. Kaj bosta prinesla novega Šentanelcem?«

»Najprej bomo s sredstvi krajevnega samoprispevka uredili v Šentanelu in Jamnici telefonske zveze. Pričeli pa bomo tudi urejati avtobusno postajališče sredi vasi. Iz združenih sredstev za gradnjo družbenega standarda pa bomo letos poskušali pridobiti vse potrebne gradbene dokumente in lokacije za gradnjo nove osnovne šole. Prav pri izbiri načrta, kakšna naj bi bila, se je zataknilo. Šentanelci smo se odločili za zidano, ne za montažno šolo. Hočemo namreč takšno, da se bo ujemala s sedanjo ureditvijo vasi.«

»Ali boste Šentanelci sedaj popolnoma samostojni pri vodenju samouprave ali pa boste tudi v bodoče sodelovali s KS Prevalje?«

»Da bi v Šentanelu imeli svoje lastne službe, ne bi bilo smotno. Tudi v bodoče bomo strokovne službe imeli skupaj s KS Prevalje. Na Prevaljah bo tudi naš žiro račun. Sodelovali bomo še na področju družbene samozaščite in ljudskega odpora. Kdaj bomo te odbore ustanovili v Šentanelu, ne vem.«

»Je kaj novic s področja turizma?«

»V Šentanelu smo pred nedavnim ustanovili lastno turistično

društvo, ki bo odslej glavni organizator našega turizma. Društvo bo tudi urejevalo cene kmečkega turizma. Turistični delavci bodo določili, katere kmetije bodo imele stalni status kmečkega turizma in katere bodo v njem sodelovale le občasno. Da bo kmečki turizem v Šentanelu in Jamnici še bolj zaživel, bomo pri kapelici nad vasjo uredili rekreacijski center. Tu bodo naši kmetje lahko prodajali svoje izdelke. Organizirali bomo tudi dežurne kmete, ki bodo ob sobotah in nedeljah poskrbeli za malice v naravi. Prav tako so naši kmetje že pričeli urejati prenočišča. Domenili smo se tudi, da se mora odpraviti gostilniška postrežba. Mnenja smo namreč, če je hrana domača, naj bo še gost postrežen po domače. Šentanelci od turističnega društva pričakujemo precej. Mislim, da nas ne bo razočaralo in da bo s svojim delovanjem pomagalo nadaljnjemu razvoju turizma.«

F. Rotar

Včasih je treba tudi na upravo

ZDRAVJE

O ZAŠČITI VIDA

Hitra urbanizacija in industrializacija pomenita velik izziv človekovemu zdravju. Človek se vedno teže prilagaja spremenjenim pogojem življenja in dela. V sodobni družbi skoraj ni več poklica, ki bi ga lahko opravljali brez dobrega vida. Kakor potrebe, tako naraščajo tudi škodljivi vplivi na organ vida. Prav zaradi tega jih moramo poznati in pravočasno odvrniti.

Na osnovi podatkov in ocen svetovne zdravstvene organizacije iz leta 1976 je bilo na svetu 10 do 16 milijonov slepih. Značilna je določena razlika med deželami v razvoju in visoko industrializiranimi deželami, in sicer glede na delitev slepote in vzroke zanjo. Tako se v Evropi število slepih giblje med 51 in 272 na 100.000 prebivalcev, (Jugoslavija 100), v ZDA 214, Kitajska 450, Avstralija 222 na 100.000 prebivalcev.

Povsem drugačna je situacija v večini razvijajočih se dežel: v

Jemenu je na 100.000 prebivalcev 4000 slepih, v Pakistanu 1000, v Nigeriji 1000, v Ugandi 1800, v Keniji 1100 in Etiopiji 450.

Med vzroki za slepoto so v razvitih deželah na prvem mestu dedna stanja in embrionalne okvare, nato nezgode, zelena mrežna, diabetes (sladkorna bolezen), arterioskleroza in starostne spremembe. To povsem ustreza nivoju zdravstvene zaščite, načinu življenja in visoki starosti populacije v teh deželah.

Vzroki za slepoto v nerazvitih deželah pa so čisto drugače. Pol milijarde ljudi boleha za trahomom, to je za nalezljivim vnetjem očesne veznice. To je prava tragedija sodobnega človeštva, saj je to bolezen, ki jo lahko uspešno zdravimo ali do kraja izkoreninimo, kot nam kaže primer večine dežel Evrope in Jugoslavije, kjer je trahom povsem iztrebljen.

V Jugoslaviji imamo skoraj 24.000 slepih in v Sloveniji blizu 1800. Poleg popolne slepote imamo še veliko delnih okvar vida, ki so poleg subjektivnega tudi velikega družbenega in zdravstvenega pomena.

Poskušajmo razčleniti nekatere že navedene vzroke za slepoto in osvetliti nekatere še manj znane:

Infekcije

Danes se redko zgodi, da zgubimo oko zaradi klasične bakterijske infekcije. Večina jih uspešno zdravimo z antibiotiki. Seveda je zelo pomembna uspešna preventiva in sodobna pravočasna oskrba očesnih poškodb. Sifilis in tuberkuloza sta izjemna. Nekoliko več je glivičnih očesnih obolenj, kar pripisujejo okvarjenemu biološkemu ravnotežju zaradi čezmerne uporabe antibiotikov (zdravil, ki jih dajemo pri raznih vnetnih procesih).

Se vedno pa so problem virusi, kajti o njih še premalo vemo, še teže pa se jim upiramo. Neki avstralski pediater je pred leti opazil, da je po epidemiji rdečk v njegovem okraju nastalo pri novorojenčkih večje število očesnih okvar. Danes vemo, da imajo tudi številni drugi virusi lastnosti, ki lahko povzročajo hude okvare vida.

Prehrana

V visoko razvitih deželah je hrana popolna glede kalorij, osnovnih sestavin in izbire. Bolezni, nastale radi pomanjkanja vitaminov (skorbut, pelagra), skoraj ni več, ali pa jih tu in tam še srečamo kot posledico kake primarne bolezni.

Če pa pogledamo naš jedilnik 30–50% vsakdanje hrane ni več naravni produkt, ampak izdelek živilske industrije. Tej hrani so dodani aditivi v obliki barvil, stabilizatorjev, konzervansov in arom. Prepričujejo nas, da so vse to neškodljivi dodatki, hkrati pa smo priče vse pogostejših prepovedi posameznih snovi, ki so včeraj bile tudi označene kot neškodljive. Ko gre za organ vida, lahko nenehno sumimo, da so v poplavi teh snovi še takšne, ki lahko prej ali slej pustijo trajno posledico.

Zdravila

Trenutno kroži v Italiji kakih 15.000 farmacevtskih preparatov, v ZR Nemčiji in Angliji po 25.000 in v ZDA 220.000 preparatov. Mnogi nam zavidajo za eno najbolj urejenih tovrstnih zakonodaj v svetu: v Jugoslaviji je bilo v letu 1977 registriranih oziroma dovoljenih samo 1627 farmacevtskih preparatov. Kljub temu nas že dolgo let znana in preizkušena zdravila pogosto presenečajo. Še daleč smo od tega, da bi poznali vsa koristna in škodljiva delovanja zdravil. Malo vemo o medsebojnih učinkih zdravil, o delovanju presnovkov zdravil. Klinična farmakologija (veda o zdravilih) je pri nas še v povojih, sami pa smo premalo pozorni na stranske učinke zdravil. Sodobno zdravljenje je često dol-

Šentanel

gotrajno, z več preparati naenkrat. Znanih je precej preparatov, ki imajo dokazane večje ali manjše škodljive lastnosti za oko. Morali bi biti bolj previdni, nenehno bi morali opazovati, predvsem pa bi morali bolj prisluhni ti bolniku.

POŠKODBE PRI DELU IN V PROMETU

Imamo žalosten rekord: v letu 1972 v Sloveniji več kot 7.000 očesnih poškodb oziroma 14% vseh poškodb na delu. V ZDA je odstotek očesnih poškodb samo 4%. Imamo dobra zaščitna sredstva, napredno zakonodajo, a delovna disciplina in kontrola nad izvajanjem zaščite sta slabi. Vsako leto gre mimo nas divizija mladih, najbolj aktivnih ljudi zaradi tujkov, mehaničnih poškodb, poškodb s kislinami in lugi, toplo tlnih poškodb. Ogromna je izguba delovnih dni, veliko invalidnosti, največkrat prav zaradi nesmiselne brezbrzičnosti in neupoštevanja delovne discipline.

Še preden pride do nesreče, je treba misliti na nekatere okoliščine: delavec prihaja v tovarno, v visoko organizirano tehnologijo, mogoče slabo vidi, morda je delovno mesto slabo osvetljeno, slabo organizirano... Tudi druge situacije so lahko nevarne. Znana je vrsta kemikalij in snovi, ki pogubno delujejo na oči: težki metali, fosfor, dinitrofenol, alkoholi, fenoli, estri itd. Dan za dnem se pojavljajo nove in nove snovi. Nikoli še nismo slišali o njih. Tudi obratni inženir ne bo znal vedno posredovati kemične formule, še manj pa, kakšno utegne biti škodljivo delovanje. V proizvodnji se pogostokrat pojavljajo sicer kratkotrajni, toda lahko tudi izredno toksični produkti, ki delavca neopazno zastrupljajo zelo počasi pri dolgotrajni izpostavljenosti.

Vse več industrijskih obratov dela pri fluorescenčni svetlobi. Ta nenaravni premik svetlobe iz naravno rumeno rdečega spektra v pretežno modro področje povzroča pri delavcih t. i. vidni stres oziroma prave epidemije vidnih motenj v obliki trajnega neudobja.

V prometu je največ avtomobilskih nezgod. Če se avtomobil naglo ustavi že pri hitrosti 30 km na uro, prileti pogosto voznik in skoraj sigurno tudi sopotnik na sedežu poleg voznika z glavo skozi sprednje steklo avtomobila. Ob taki poškodbi pride skoraj stoototno do prebojne rane enega ali obeh oči. To pogosto vodi v hudo invalidnost ali celo do izgube vida. Kot na dlani se nam ponuja preventiva takšnih poškodb. Edina rešitev je varnostni pas. Dokazano je velika koristnost tega pripomočka. Žal, še danes privezovanje z varnostnim pasom ni z zakonom obvezno.

RADIACIJE

Po fizikalnih zakonih je tudi katodna cev našega sobnega televizorja vir ionizirajočega žarčenja. Tehniki so menili, da je doza tega žarčenja v prostoru tako majhna, da je zanemarljiva, torej ne more biti biološko škodljiva. Previdni okulist si niso v tem enotni. Opazovanja so zelo dolgotrajna, končno pa smo šele stopili v televizijsko obdobje. Čas, ki je pred nami, bo šele pokazal resnico. Nimamo sicer še nobenih dokazov, toda,

čeprav je minimalno, so objektivne možnosti, da je ionizirajoče žarčenje televizorja lahko škodljivo očesu, posebej pri doraščajoči mladini in pri vsakodnevnih večurni izpostavljenosti.

Poleg ionizirajočega žarčenja škodljivo vplivajo na oko razni drugi viri radiacij. Malokdo se spomni, da je infrardeče žarčenje tudi vzrok za pojav očesnih okvar. Nedavno so mislili, da ultravijolično žarčenje povzroča poškodbo le vrhnji plasti očesa. Danes vemo, da so poškodbe pri določenih osebah in okoliščinah lahko tudi globlje in prizadenejo lečo in mrežnico. To je novo in nam mogoče lahko pojasni marsikakšno

okvaro vida, ki jo včasih srečamo pri dolgoletnih varilcih.

V novejšem času so opisani že prvi primeri poškodb očesa z laserskimi žarki v industriji, raziskovalnih inštitutih in med zdravstvenimi delavci.

Kot vidimo, se odpirajo vedno nova in neslutena področja možnih škodljivosti za organ vida. Da bi ohranili svetlobo življenja vsakomur, moramo nenehno misliti in kritično razlagati vse znane in neznane ter morebitne škodljive vplive okolja.

Referat za zdravstveno vzgojo
KZD

Nekaj o načrtih

Po šestih letih bo oktet TRO ponovno organizator srečanja oktetov lesne industrije Slovenije. Zanj se že sedaj pripravljajo. Vlado Petrič je o tem dejal:

»7. srečanje vseh oktetov lesne industrije bo 23. junija v novi telovadnici OŠ Prežihovega Voranca na Ravnah. Gosta prireditve bosta Slovenski oktet iz Ljubljane in Nonet Rog iz Kočevja. Nastopali pa bodo: oktet Jelovica Škofja Loka, Marles Maribor, Hoya Podpeč, KLI Logatec in Javor Pivka. Drugače pa razmišljamo že o gostovanju konec junija v Šentjernej. Nastopali bomo na raznih prireditvah na Prevaljah, pač tam, kjer nas bodo povabili. Ker nekaj pevcev dela tudi na več izmen, smo imeli težave z vajami. No, tudi to smo pred nedavnim uredili s pomočjo sodelavcev in z razumevanjem v TOZD RO.«

Nekaj o pevcih

Odkar obstaja, je oktet TRO v svojem sestavu zamenjal le nekaj pevcev. Danes v njem prepevajo pod vodstvom **Jozeta Lesjaka**: Slavko Pangerc, ki dela kot strojnik, Stanko Jug, dela v mežiskem rudniku v tovarni akumulatorjev, Mirko Lečnik, je kalilec, Ivo Ajd je predelavec, Ivo Pisar je rezkalec, Franc Godec je vodja prodaje, Vlado Petrič termični refrent v prodaji in Boris Kos ključavničar v TOZD stroji in deli.

Franc Rotar

Pesem jih odlikuje

Za prevajalski oktet TRO smo prvič slišali pred kakimi dvanajstimi leti. Oktetovci tovarne rezalnega orodja so pozornost med koroškimi poslušalci vzbudili predvsem s svojevrstnim domačim in umetniškim petjem, ki je pomenilo osvežitev za vse ljubitelje dobre domače koroške pesmi.

Nekaj o nastopih

Od ustanovitve do leta 1970 je oktet TRO nastopal izključno za potrebe tovarne na Prevaljah. Več o tem nam je povedal **Vlado Petrič**, eden od ustanoviteljev okteta, danes pa zagret pevec in organizator.

Pobratimija

»Naj čuje zemlja in nebo, kar danes pobratimi pojo. Naj se od ust do ust razlega, kar tu med nami vsak prisega, da srce zvesto kakor sedaj, ostalo bo vekomaj.«

Oktet TRO. Od leve proti desni: Slavko Pangerc, Stanko Jug, Mirko Lečnik, Ivo Ajd, Jože Lesjak, (pevovodja), Ivo Pisar, Franc Godec, Vlado Petrič, Boris Kos

»Že pred letom 1966, torej pred uradno letnico ustanovitve okteta smo večkrat zapeli na občnih zborih sindikata, na izletih in raznih drugih prireditvah znotraj podjetja. Kot pevci, združeni v oktet TRO, smo se prvič predstavili ob 20-letnici tovarne. Prvi samostojni koncert smo imeli leta 1971 na Prevaljah. Tega se še danes radi spomnimo, saj je bil pričetek naše pevske kariere. 1973. leta smo se že prvič udeležili tradicionalnega srečanja slovenskih

Beseda dana, vez velja...« S to pesmijo, ki je že od leta 1973 himna vseh oktetov lesne industrije Slovenije, pričnejo oktet: KLI Logatec, Marles Maribor, Jelovica Škofja Loka, Javor Pivka, Triso Slovenj Gradec in TRO Prevalje, vsakoletno srečanje. Tudi o tem pripoveduje Vlado Petrič.

»Marsikateri se bo ob branju teh vrstic vprašal, kako to, da naš oktet, ki nima z lesno industrijo nič sorodnega, lahko nastopa z

Spored koroških kinematografov v juniju 1979

Kinematografi Crna, Zerjav, Mežica, Prevalje, Ravne, Kotlje, Dravograd, Slovenj Gradec bodo v juniju predvidoma predvajali naslednje filme:

- NOBODY IN INDIJANCI — ital. franc. nemški. barv. vestern — do 30. 6.
- MADAM CLAUDE — francoska barvna drama — do 10. 6.
- TEMNA ZVEZDA — ameriški b. fantastični film — do 10. 6.
- ZAPELJEVANJE — italijanska b. ljubezenska drama — do 11. 6.
- DVOBOJ DO UNICENJA — angl. pustolovski barvni film — do 14. 6.
- ZAKLAD MATAKUMBE — ameriški barvni pustolovski film — do 13. 6.
- BEL PAEZE, TRPLJENJE MOJE — ital. barvna drama — do 10. 6.
- POD ZASTAVO JELENA — ruska barvna zgodovinska drama — 4.—20. 6.
- TA AMERIKA — ameriški barvni dokum. film — 6.—19. 6.
- ROBIN HOOD — ameriška barvna risanka — 1.—14. 6.
- POKAZI TUDI DRUGI OBRAZ — ital. barv. pustol. film — 2.—17. 6.
- PLAČILO ZA STRAH — francoski barvni triler — 5.—21. 6.
- SIJAJ IN SENCE MLADOSTI — japonska barvna drama — 10.—27. 6.
- NESKONČNA NOČ — angl. barvna kriminalka — 12. 6.—1. 7.

S KNJIŽNE POLICE

Domača dela

Vojan Rus, Izvirna marksistična dialektika, CZ, Lj., 551 str. 240 din.

Marksizem je danes v svetu zelo razširjena filozofija, vendar zaradi bogate celovitosti tudi precej neznana. Rusova knjiga sistematično, miselno nazorno in znanstveno dosledno predstavlja marksistično filozofijo, ki je dala in daje prav z dialektiko enega najpomembnejših filozofsko-kulturnih prispevkov znanstveni misli našega veka.

Mavrična krila, TZS, Lj., 274 str. 150 din.

Zbirka Mavrična krila povezuje najboljše dosedanje dosežke na področju znanstvene fantastike. V primerjavi s svetovno fantastiko naši še primanjkuje spekulativnosti, vendar pa vse to še lahko pričakujemo od naših avtorjev.

Ko zabrenčijo drevesa

Smiljan Rozman, Oblaček Pohajaček, pravljica, MK, Lj., 118 str. 135 din.

Pisatelj se je znova posvetil najmlajšim bralcem. Zanje je napisal knjigo s štiriindvajsetimi pravljičnimi epizodami o pusto-lovščinah nabritega Oblačka Pohajačka.

Miha Ribarič, Delegatski sistem kot sredstvo integracije dela in politike, ZO, Mb., 286 str. 280 din.

V obravnavanem delu je ključni problem, kako preseči zgodovinsko nastalo ločitev med delom in politiko, to je med tistimi, ki ustvarjajo materialne in vse druge dobrine, in tistimi, ki odločajo o položaju človeka in vseh drugih bistvenih odnosov v družbi.

PREVODI

Antony Sampson, Barantači z orožjem, DZS, Lj., 388 str. 195 din.

Avtor si je iz celotne problematike oboroževanja in razorožitve izbral le trgovino in trgovce z orožjem. To so skoraj izključno proizvajalci orožja in trgovci iz razvpitih kapitalističnih držav Zahodne Evrope in Severne Amerike. Skozi to poda avtor pojave korupcije in nemoralno profitarstvo trgovcev s smrtjo.

Ivo Andrič, Preketo dvorišče, roman, izšlo v Trstu, 128 str. 130 din.

Po obsegu sicer skromno delo sodi med Andričeve temeljne stvaritve. Prevedli so ga v več kot 50 jezikov. Delo obravnava kazniško dvorišče v Carigradu in prinaša občečloveška sporočila o človeškem strahu pred nasiljem in neuničljivi sili po svobodi in življenju.

Korejske ljudske pravljice, MK, Lj., 212 str. 151 din.

Za Korejce je značilno nenevarno pestro in bogato pravljično izročilo. V njem se odraža verovanje preprostega, siromašnega človeka, ki v nekaterih pogledih celo prerašča v bajeslovno mitološki odnos do sveta in življenja. V sebi skriva etične in filozofske prvine ljudske modrosti iz davnih izkušenj.

(Po Knjigi 79)

HUMORESKA NAŠEGA DELAVCA

Kakor tudi je...

Lipe ni izobražen človek. Je redkobeseden, a ko se vključi v pogovor, njegovim besedam ni kaj dodati. V svojih načelih je trden in navadno svojo diskusijo na koncu še podkrepí s: »kakor tudi je...« Ta pristavek mu je prišel v navado. Tudi poslušalci so se ga navadili, če je na primer na sestanku delovne skupine povedal: »Delavci se pritožujejo, da so stroji slabi, kakor tudi je...!«

Šment, pa je prišel dan, ko je Lipe postal nekako zagrenjen. Nič več ni posegel v pogovor. Komaj smo čakali, da bi kdaj izustil

tisti svoj značilni »kakor tudi je«, vendar zaman.

Nekaj se je zgodilo. No, nazadnje smo zvedeli, kaj je vzrok. Žena se je sprla s sosedo v spotakljivi zadevi, katero naj bi razvoljalo sodišče. Lipe je svojo ženo spremil tja. Ta neprijetna zadevščina ga je tako potrla, da so mu misli begale, besede pa se zatikale.

Sodnik je vprašal, čemu se tožijo. Lipe se ponudi, da bi razložil, in pravi:

»Soseda obtožuje mojo ženo, da je vlačuga, kakor tudi je. Zamišlite si, gospod sodnik, da bi kdo vašo ženo obtožil, da je vlačuga, kakor tudi je. Kaj bi vi na to rekli?«

Ne bom opisoval, kako se je tožba končala, vendar razumem Lipe, ki je prišel do spoznanja, da še ni dober govornik tisti, ki pred svojo diskusijo ali po njej udari s kladivom po nakovalu, kar je tudi res.

Arne

HUMOR V TOZD

Slab in močan TOZD

»Zakaj pa prelagaš obdelovanje iz novega v stari, razbiti zaboj?«

»Zato, ker bomo v njem peljali material v drugi TOZD!«

»Tega pa ne razumem. Ali ni prelaganje zamudno?«

»To že. Toda pravijo, da so oni močan, a mi slab TOZD. Če bi jim

poslali še novi zaboj, ga morda ne bi vrnili. Tako bi bili še močnejši, mi pa slabši. To pa ne bi bilo dobro!«

Dober stroj

Dobili smo nov uvožen stroj. Iz tujine je prišel tudi strokovnjak, ki ga je spravil v delo. Nekega dne se je tujec malo ustavil pri bližnjem stroju, ki ga je upravljal Anza. Anza izkoristi priliko za pomenek in izusti:

»To je gut mašina, šestnajst jare niks remont!«

Inovacije

»No, Ivan, ali si pri svojem delu kaj izboljšal?«

»Nič. Držim se tehnološke discipline!«

»Toda ni opravila, ki se ne bi dalo še boljše in hitreje opraviti.«

»Vem, a še bolje to vedo tehnologi, ki ne utegnejo prijaviti vseh novosti.«

»Zakaj pa naj bi samo tehnologi prijavljali novosti?«

»Glej ga, razumnika, kdaj pa je navaden vojak več vedel od generala?«

Avtopost

»Lepo od tebe, Fika! V terek si švignil kot strela s praznim avtom mimo nas. Nisi nas hotel opaziti, kajne? Deževalo je, mi pa peš!«

»Seveda sem vas videl!... Zaboga, pa sem mislil, da trimate, ko niste bili z avtom!«

KATERE FILME RADI GLEDAMO

Da bi programe v koroških kinematografih čim bolj približali in prilagodili željam občanov in obiskovalcem filmskih predstav, dosledno spremljamo predvajanje slehernega filma v naših kinematografih prek analiz, anket in ugotavljanja vzroke, zakaj si občani bolj številno ogledajo posamezne filme in druge manj. Čeprav upoštevamo osnovne elemente, kot so vzgojni, estetski in poučni pomen filma, nam pri oblikovanju programa dosti povedo tudi podatki iz analiz.

V programe uvrščamo vse uspešnice filmske proizvodnje, nagrajene filme raznih filmskih festivalov in primerne filme za mladino, ki jih nato priporočamo VVZ, osnovnim in srednjim šolam ter zanje tudi organiziramo posebne predstave. Posebno pozornost posvečamo domačemu filmu, tako da v programe uvrščamo skoraj vse domače filmske stvaritve. Za nemoten potek predstav vseh kinematografov, ki so v sklopu naše TOZD Kinematografi, poprečno potrebujemo 4–5 filmov na teden, 20 na mesec ali okoli 240–250 filmov na leto.

Da bi si laže ustvarili podobo, kakšnih filmov si občani koroških občin najbolj želijo, posredujemo podatke najboljše obiskanih rednih in izrednih filmskih predstav tako tujega kot domačega filma v prvem trimesečju 1979.

Domači film

1. Naš Tito — dokumentarni film — na 17 predstavah 2901 obiskovalec.

2. Vrhovi Zelengore — barvni vojni film — 18 — 2602.
3. Praznovanje pomladi — barvna drama — 22 — 1655.
4. Sutjeska — barvni vojni film — 11 — 1506.
5. Most — barvni vojni film — 14 — 1388.
6. Partizani — barvni vojni film — 11 — 1312.
7. Kozara — barvni vojni film — 9 — 972.
8. Ni, ampak — barvna drama — 9 — 471.

Ker so to podatki o skupnem obisku na rednih in izrednih (šolskih) predstavah posameznega filma, nam ne dajejo celovite podobe o obisku rednih predstav domačega filma. Na osnovi razpoložljivih podatkov si je samo na izrednih šolskih predstavah navedene filme ogledalo okoli 8640 obiskovalcev, torej na rednih skupno le 4167.

Tuji film

1. Vročica sobotne noči — ameriška barvna glasbena drama — 20 — 2239.
2. Bruce Lee proti supermenu — hongkonški barvni karate-akcijski film — 17 — 2233.
3. Bruce Lee, pogrešamo te — hongkonški barvni karate-akcijski film — 20 — 2028.
4. V zmajevem gnezdu — hongkonški barvni karate-akcijski film — 17 — 1842.
5. Gospi pastir Matija — madžarska barvna risanka — 11 — 1781.

- NA SLEDI ZLOČINA — ameriška barvna kriminalka — 12. 6.—20. 6.
- PARIŠKI NORI KONJ — franc. barv. dokum. film — 12.—27. 6.
- SMRTONOSNO CVETJE — italijanski barvni triler — 12. 6.—1. 7.
- PEKEL NA FLORIDI — ameriški barvni pustol. film — 12.—29. 6.
- DIVJI ZAHOD — ameriški barv. in č. b. dokum. film — 12. 6.—1. 7.
- NOČ ORLOV — angleški barvni vojni film — 14. 6.—1. 7.
- PREMIERA — ameriška barvna drama — 19. 6.—8. 7.
- VELIKI IZZIV — ameriška barvna kriminalka — 21. 6.—8. 7.
- EMANUELA, CRNA IN BELA — italijanska barvna drama — 15. 6.—4. 7.
- HOTEL NA PLAŽI — francoska barvna komedija — 27. 6.—11. 7.
- SVAKINJA — italijanska erotična komedija — 28. 6.—12. 7.
- PREISKAVA — italijanska barvna kriminalka — 26. 6.—10. 7.
- ABBA — švedski barvni glasbeni film — 29. 6.—1. 7.

Kinegraf, TOZD kinematografi Prevalje

6. Zmaji težko umirajo — hongkonški barvni karate-akcijski film — 15 — 1604.

7. Abba — švedski barvni glasbeni film — 14 — 1482.

8. Karate Jones — hongkonški karate-akcijski film — 17 — 1268.

9. Hollywood ali propad — ameriški barvni pustolovski film — 19 — 1053.

Iz teh podatkov vidimo, da od domačih filmov obiskovalci najbolj gledajo filme na tematiko NOB ter neprezahtevne družbene drame. Od tujih filmov močno prednjačijo akcijski pustolovski

in t.i. karate filmi, glasbene drame in komedije, filmi s področja znanstvenega raziskovanja in fantastike, kriminalke, družbene drame ter vojni filmi.

Takšnim željam in hotenjem prilagajamo tudi program v koroških kinematografih, ki pa je odvisen še od drugih elementov, tako npr., ali so uspešen film naši distributerji že odkupili in ga uvrstili v prikazovanje v jugoslovanskih kinematografih, od terminov, ko je film možno dobiti, in ne nazadnje od cene, ki jo postavijo distribucije za izposojlo posameznega filma, ki pa niso majhne.

V tem kratkem sestavku smo skušali nanizati nekaj elementov, ki vplivajo na oblikovanje programov v naših kinematografih. Prepričani pa smo, da lahko dober program izdelamo le s pomočjo vas občanov, obiskovalcev filmskih predstav, zato tudi v prihodnje pričakujemo sodelovanje, ki bo v zadovoljstvo vseh, ki nam je kaj do negovanja in razvijanja sedme umetnosti kot dejavnosti posebnega družbenega pomena.

»Kinegraf« Prevalje
TOZD kinematografi

Dober tek!

REKREACIJA IN ŠPORT

PRVENSTVO ŽELEZARNE V KEGLJANJU

Skoraj sto delavcev se je potegovalo, da bi v disciplini 50 lučajeve mešano podrli 190 ali več kegljev, kar je bila »norma« za nastop v drugem kolu. Uspešnih je bilo 28 posameznikov. Najboljši je bil Franc Medvoz iz pnevmatičnih strojev, ki je podrl 231 kegljev, po 221 kegljev pa so podrl: Milan Kolar, Anton Šuler in Stanko Stiblošek. V drugem kolu je bil ponovno najboljši Medvoz (439 kegljev) pred Trefaltom (432) in Šulerjem (423).

V steni

Osem najboljših posameznikov iz drugega kola se je pomerilo med seboj za naslov prvaka železarne Ravne v najtežji disciplini 200 lučajeve mešano. Tokrat so bili boljši izkušeni tekmovalci, ki so osvojili najboljša mesta. Prvak za leto 1979 je postal Jože Trefalt iz livarne, ki je podrl 894 kegljev. Pokal za drugo mesto je dobil Leopold Ranc, priprava proizvodnje, 849 kegljev, tretje mesto pa je osvojil Jože Kotnik, kontrola kakovosti, z 847 keglji. Naslednja mesta so osvojili: Filip Nagernik 840, Janko Havle 838, Franc Medvoz 835, Alojz Korber 826 in Bernard Rebernik 817 kegljev.

PO POTEH PARTIZANSKE LJUBLJANE

Najtežje discipline, »partizanskega marša«, se je udeležilo več

ekip iz koroške regije. Zmagala je ekipa celjskih atletov pred atleti Olimpije. Sindikalna ekipa železarne Ravne je bila med koroškimi ekipami najboljša in je osvojila zelo dobro 27. mesto. Za železarno so letos tekli: Alojz Goligranc, Mirko Kranjčan in Marjan Sekavčnik. 58. mesto so osvojili taborniki iz Mute, 85. je bil Partizan Mežica, 91. smučarski klub Fužinar, 128. ekipa koroških zidarjev.

Ulični tek srednješolskih ekip je bil zelo množičen. Med ženski ekipami so prvo mesto ponovno osvojila dekleta ravske gimnazije v postavi: sestre Skuk in Darinka Štefl; fantje naše gimnazije so osvojili drugo mesto.

V ZDRAVJU JE MOČ — FINALE: ŽELEZARNA RAVNE—BTC 30:21

V nabito polni tekmovalni hali pri osnovni šoli »Prežihov Voranc« sta se pomerila finalista slovenskih delovnih organizacij Blagovno transportni center iz Ljubljane in železarna Ravne. Po govorih predstavnikov pokroviteljev je sto otrok vzgojno-varstvenega zavoda Ravne ob spremljavi ansambla »Fantje treh dolin« zapelo šest pesmic, za kar so dobili zasluženo aplavz občinstva.

V tekmovalnem delu je bilo na programu dvanajst točk. Naši železarji so zmagali sedemkrat, in sicer v metih na roketni gol, skupinskem preskoku vrvice, štafeti, predklonih, podajah medicinke v parih ter obeh skritih točkah. BTC je bil boljši v štafetnem podajanju medicinke prek glave, merjenju moči, kotalikanju zračnic in odbojki za udarci brez rok. V zadnji in najtežji disciplini vlečenju vrvi je bil rezultat neodločen, ker sta obe ekipi zmagali po enkrat. Naši predstavniki so zmagali zaslužno predvsem iz dveh vzrokov: bili so marljivi in dosledni na treningih, ki so jih opravili 46-krat, in pri preudarni izbiri ekipe. V tem odločilnem dvoboju se je izkazalo, da je bila odločilnega pomena spretnost in ne moč. Ekipa železarne je nastopila v standardni postavi in vsak udeleženec je prispeval svoj delež k zmagi po načelu izenačenosti in ne zvezdnitva. Za uspešno izvedbo se zahvaljujemo domačemu pokrovitelju svetu sindikata železarne Ravne, TOZD družbeni standard in OO ZSMS železarne Ravne.

Rekreacijska akcija »v zdravju je moč« se bo nadaljevala tudi

prihodnje leto. Od sedanjih osmih udeležencev sta si priborila pravico nastopa letošnja finalista BTC in železarna Ravne.

ODBOJKARICE FUŽINARJA V I. ZVEZNI LIGI

FUŽINAR—BREZA 3:0

Na nevtralnem terenu v Sisku sta se v odločilni tekmi za vstop v prvo zvezno ligo pomerila ravske Fužinar kot prvak druge zvezne lige — zahodna skupina in predstavnik BiH Breza, ki je v predtekovanju izločil bivšega prvotiligaša ekipo Splita.

Naša dekleta so si že vrsto let priborila pravico udeležbe na kvalifikacijskih turnirjih. Trikrat so tudi sodelovala, a vedno so bila za stopnico preslabo uvrščena. V letošnji sezoni so bile fužinarke zelo dobro pripravljene tako kondicijsko kot taktično. Pa še eno prednost so imele: ob pripravi jim je vplival zaupanje tudi domači psiholog. Ekipa Breze je vrsto let sodelovala v prvi zvezni ligi. Tokrat pa je morala priznati premož Fužinarju, ki je dobil srečanje brez težav s 3:0, kar dokazuje rezultat posameznih nizov: 15:9, 15:10 in 15:8. Na kvalifikacijski tekmi je nastopil Fužinar pod vodstvom trenerja Roberta Stoparja v naslednji postavi: Tušek-Majdič, Godec, Lipovšek, Štruc, Barbika in Andreja Hraštnik, Popič, Stanta, Goltnik, Klanjšek, Lorber in Jurač.

Naša dekleta so tako prvič postala članice prve zvezne ženske lige. Za ta uspeh zaslužijo pohvalo vse igralke, sedanji trener in predvsem bivši trener — dolgoletni vzgojitelj ženskega igralnega kadra pri Fužinarju Franc Tušek. Udeležba v prvi zvezni ligi je obveznost, pa ne samo za igralke in vodstvo OK Fužinar. Za uspešno sodelovanje je odgovorna tudi družba v širšem pomenu. Zavedati se moramo, da so naša dekleta edine predstavnice Slovenije v prvi zvezni ligi. So nosilke slovenske kvalitete in od njihovega sodelovanja je odvisen nadaljnji vzpon tako koroške kot slovenske odbojke. Želimo jim uspešno nastopanje v prvi zvezni ligi in pričakujemo razumevanje in pomoč vseh merodajnih dejavnikov.

DVOJNA ZMAGA FUŽINARJA

Na 13. turnirju za »pokal prijateljstva« v Trstu in Gorici je nastopilo po šest ženskih in moških

ekip iz Istre, Slovenije in zamejske Primorske.

Obe ekipi sta zaigrali zelo dobro in zaslužno osvojili prvi mesti. Člani so v predtekovanju premagali Reko in Olimpijo iz Gorice z 2:0, v finalnem srečanju pa Maribor s 3:2.

Ženska ekipa Fužinarja je v predtekovanju odpravila Reko in Sokol z 2:1, v odločilnem srečanju za prvo mesto po naša nekleta prepričljivo premagala s 3:0 mariborski Branik.

Na tradicionalnem prvomajskem turnirju bratstva in enotnosti sta sodelovali obe koroški mladinski selekciji. Koroški mladinci so med 24 ekipami osvojili deseto mesto in bili najbolje uvrščena slovenska ekipa. Naša dekleta so igrala slabo in med 19 ekipami osvojila šele 15. mesto. Zmagale so mladinke Branika.

NAMIZNI TENIS

DRŽAVNO PRVENSTVO POSAMEZNIKOV

V Skopju so se pomerili najboljši jugoslovanski mladinci in mladinke. Pri fantih je imel največ uspeha Pavič, ki se je uvrstil med osem najboljših. V četrtfinalu je izgubil z 2:0, in to na razliko s sedanjim in bivšim državnim prvkom Kovačem iz Murske Sote. Po neugodnem žrebu sta se pomerila naša klubska soigralca: Pavič je izločil Janežiča. Pri dekletih se je Ačkova uvrstila med 16 najboljših. V osmini finala jo je izločila kasnejša državna prvakinja Perkučinova. Tudi moški par je imel podobno smolo. Pavič in Janežič sta bila v četrtfinalu izločena od kasnejših prvakov Kovača in Verena.

V Ljubljani je bil tretji selekcijski turnir najboljših članic Slovenije. Prvo mesto je osvojila Krsnikova. Igralke Fužinarja so se uvrstile na naslednja mesta: Ačkova tretja, Trbižanova sedma, Logarjeva osma in Horvatova deveta.

V Murski Soboti pa so se prav tako na tretjem selekcijskem turnirju pomerili najboljši člani Slovenije. Zmagal je Savnik, Janežič je bil peti, Pavič pa sedmi. V drugi skupini članov je osvojil Gün-

ter drugo mesto, Leš pa je bil peti.

Prvenstvo Slovenije za posameznike v mladinski konkurenci

Na Ravnah so se za naslove prvakov SRS potegovali najboljši slovenski igralci. Pri fantih je Pavič osvojil solidno tretje mesto — takoj za državnima reprezentantoma Kovačem in Verenom iz Murske Sobote. Naša dekleta so tokrat zelo razočarala, saj si Ačkova in Logarjeva delita peto do osmo mesto.

USPEH NAJMLAJŠIH

V Varaždinu so na odprtem prvenstvu sodelovali naši najmlajši. V kategoriji pionirk do 13. leta je osvojila prvo mesto Tanja Pandev, Mirjana Bauče pa se je uvrstila na drugo mesto. V enaki starostni skupini pa je med pionirji osvojil tretje mesto Miha Gerold, Marko Špegel pa četrto.

ROKOMET

Člani Fužinarja so igrali tri prvenstvene tekme. Na domačem terenu so premagali Ormož s 24:23, v Murski Soboti so izgubili s 20:23, v gostovanju v Sevnici pa so bili poraženi s 30:24. Mladinci Fužinarja so doma visoko premagali Minervo s 27:23, v Slovenj Gradcu pa tesno izgubili z 22:24.

Članice Fužinarja, za katere nastopajo pretežno pionirke, so izgubile z Vuzenico tekmo za jugoslovanski pokal z 20:12. Pionirji Fužinarja so v prijateljskem srečanju premagali leto dni starejše vrstnike iz Šoštanja z 28:16.

NOGOMET

V članski nogometni ligi koroške regije so bili doseženi naslednji rezultati: Fužinar—Peca 4:0 — tekma je bila prekinjena, ker so

gostje v četrty minuti drugega polčasa zapustili igrišče.

Ojstrica—Akumulator 3:2 — prekinjena tekma v Mežici, ker je prišlo v 86. minuti do pretepa. Holmec—Korotan 5:0, Radlje—Slovenj Gradec 3:2, Ojstrica—Leše 3:1, Fužinar—Slovenj Gradec 5:0, Akumulator—Peca 4:2, Holmec—Radlje 2:0, Fužinar—Holemec 0:0, Akumulator—Slovenj Gradec 3:2, Peca—Leše 2:2.

Vodi Fužinar, ki ima 20 točk, druga je Ojstrica z 19 točkami in tekmo manj, tretji je Akumulator s 17 točkami in prav tako tekmo manj.

PLAVANJE

V Vidmu je bil tradicionalni dvoboj pionirjev Slovenije in Furlanije-Julijske Krajine. Tokrat so bili boljši domačini in premagali slovensko reprezentanco s 84:80. Za Slovenijo je plavala tudi Cesnikova, ki je v disciplini 100 m hrbtno osvojila drugo mesto. S. F.

ŠAH

V organizaciji ŠK Fužinar je bilo v prostorih DTK 19. aprila 1979 občinsko ekipno prvenstvo pionirjev in pionirk za leto 1979. V pionirski konkurenci so sodelovale štiri ekipe, med pionirkami pa je bil odigran le dvoboj med osnovno šolo Prežihovega Voranca in osnovno šolo Franca Pasterka—Lenarta, Mežica. Pionirski ekipni občinski prvak za leto 1979 sta postali ekipi OŠ Koroški jeklarji Ravne za pionirje in OŠ Prežihovega Voranca Ravne med pionirkami. Na tovrstnem tekmovalju koroške regije bo našo občino zastopala občinska selekcija.

Četrty hitropotezni turnir za pokal »Fužinar 79« je bil odigran 26. aprila 1979 (13 kol), kjer je nastopilo 14 udeležencev. Zmagal je Niko Ristič z 11 točkami, kolikor jih je osvojil tudi Danilo Peruš, ki je zasedel 2. mesto (Sonenborn). Tretji je bil Jože Jesenek 10, četrty Marko Vrečič 8,5, peti Jože Žunec 8,5 (medsebojni dvoboj), šesti Herbert Komarica 8, sedmi Marjan Uršič 7 itd.

Razvrstitev po 4 turnirjih je naslednja: vodi še vedno Niko Ristič z 81 točkami, drugi je Jože Jesenek 61, tretji je presenetljivo Danilo Peruš 58, četrty Jože Žunec 55, peti Andrej Erjavc 38, šesti Marjan Uršič 27, sedmi Marko Vrečič 15, osmi Tone Motnik 12 itd. Vseh, ki so do sedaj osvojili točke, je 15.

Na klubskem prvenstvu za leto 1979, ki je trajalo od 3. aprila do 13. maja, je sodelovalo 10 šahistov. To je najmočnejši turnir zadnjih nekaj let, saj so na njem sodelovali trije prvokategorniki, trije drugokategorniki in štirje tretjekategorniki. Z udeležbo še nekaterih članov bi bil lahko povsem realen odraz našega šaha. Klubski prvak za leto 1979 je postal Jože Jesenek, ki je osvojil 8 točk od 9 možnih. Z njim sta remizirala le Mirko Hrovatič in Boris Grzina. Drugo mesto s točko manj je zasedel Niko Ristič, ki je izgubil le proti prvaku, remiziral pa s Komarico in Prevorčičem. Tretji je Herbert Komarica, ki je dvoboja izgubil s prvakom in mladim Perušem ter remiziral z Rističem in Hrovatičem. Četrty je najperspektivnejši član Fužinarja s 5,5 točke Danilo Peruš, ki je na

Rokometašice Fužinarja

začetku turnirja nesrečno spregledal figuro proti sicer slabo uvrščenemu Šalamunu. Naprej so si mesta razdelili takole: 5. Hrovatič Mirko 5, 6. Boris Grzina 4,5, 7. Tone Prevorčič 4, 8. Alojz Šalamun 3, 9. Marjan Uršič 2 in 10. Franc Rotovnik 0.

Zadnjejuvrščeni Rotovnik je poleg slabega rezultata pokazal tudi dobršno mero nediscipline, saj se zadnjih treh kol ni udeležil.

Prvi štirje imajo pravico udeležbe na prvenstvu občine Ravne, ki bo letos v Črni.

V. Pesjak

PROMETNE NESREČE OPOZARJAJO

Postaja milice Ravne na Koroškem je odseku za notranje zadeve pri skupščini občine Ravne pred nedavnim posredovala statistične podatke o prometnih nesrečah in prekrških, ki so se zgodili v prvih štirih mesecih letošnjega leta na cestah v Mežiški dolini.

Tako je prišlo do 13 prometnih nesreč s hudimi telesnimi poškodbami, od katerih sta se dve končali s smrtjo. Lansko leto je bilo 35 prometnih nesreč s hudimi telesnimi poškodbami, med katerimi je bilo 5 smrtnih.

Prometnih nesreč z lahkimi telesnimi poškodbami je bilo lani 53, letos pa že 16. Prometnih prekrškov je bilo v letu 1978 753, v prvih mesecih letošnjega leta pa že 184.

F. R.

sklep je skupnost jugoslovanskih ptt izdala letos dve priložnostni znamki.

Znamka za 4,90 din kaže panoramo Beograda v drugi polovici 19. stoletja — po akvarelu avstrijskega slikarja Carla Goebela (1824 do 1899). Izvirnik te slike je v zbirki muzeja mesta Beograda. Je eno redkih ohranjenih umetniških del, ki kaže Beograd v preteklem stoletju.

Znamka za 10,00 din kaže veduto Ljubljane v 17. stoletju s postiljonom na konju — po delu nizozemskega slikarja Jana van der Heydena (1637—1722). Izvirnik je v zbirki narodnega muzeja v Ljubljani.

Motive za to serijo je izbrala Olga Kovačević, grafična realizacija je delo Andreja Milenkoviča. Znamke so natisnili v švicarski tiskarni »Helio Courvoisier, S. A.« La Chaux — de Fonde v tehniki večbarvne heliogravure v polah po 9. V prodajo so prišle 30. aprila 1979 skupaj s priložnostnimi ovitki po 2,50 din oziroma s kvertami prvega dne (FDC) po ceni 17,40 din.

TEMATIKA CEPT SE DOPOLNjuje

Že leta so ena od najprivlačnejših filatelističnih tem vsaj za zbiralce v Evropi vsekakor znamke CEPT. Jih je pa težko dobiti. Večkrat (kar velja tudi za naše znamke) naklade niso zadostne, da bi pokrile povpraševanje filatelistov.

Zaradi privlačnih motivov, vnaprej dogovorjenih za nekaj let, znamke teh izdaj praviloma propagirajo nacionalne lepote in zgodovino ptt prometa. Seveda pa tudi druge izdaje raznih evropskih uprav PTT prikazujejo dosežke zgodovine, kulture in drugih bogastev stare celine.

Previdnost

Alma — Tadema, znani slikar, je rad pogledal globlje v kozarec. Ko so mu, rahlo okajenemu, pokazali zibko z dvojčki, je previdno rekel:

»Kako očarljiv je ta otrok!«

Za živo mejo

PRILOŽNOSTNE POŠTNE ZNAMKE — EVROPA CEPT 1979

Na sestanku strokovne komisije organizacije CEPT (Evropska konferenca pošt in telekomunikacij), ki je bila julija 1977 v Stockholmu, je bilo odločeno, da se vzame za leto 1979 ob 20-letnici te organizacije kot skupna tema »zgodovina ptt službe«. V njenem okviru bi vse članice CEPT uporabljale motive iz svoje nacionalne umetniške zakladnice. Upoštevajoč tak

HUMORESKA:

Jo Hanns Rösler:

Vlomilec

Bilo je tik pred polnočjo. Pavel in Pavlina ležita v zakonski postelji in složno drnjohata.

Naenkrat se Pavlina dvigne.

»Pavel, Pavel!«

»Kaj je?«

»Vlomilec!«

»Kje?«

»Tukaj! V sobi!«

Pavel sproži roko proti stikalu. Blisne svetloba. Pred njima — zaprepaden moški z nogavico prek obraza in z bodalom v roki.

»Roke kvišku!«

V Pavlovi roki se je v hipu znašel revolver.

Vlomilec je spustil plen in bodalo ter dvignil roke.

»Tebe bom dobro začini!« mu je zapretil Pavel, medtem ko je vstajal iz postelje.

»Pavlina, vzemi revolver! Samo, da se oblečem, pa bom tega lopova takoj odgnal na policijo! Kje so hlače, srajca, plašč? Tako, gotov sem! Pavlina, vrni mi revolver! Zdaj ga bom predal policiji! Ne skrbi, takoj se vrnem!«

Pavel potisne vlomilca pred sebe in treskne z vrati. Na ulici nikjer nikogar. Nato Pavel spravi revolver v žep in potaplja vlomilca po rami:

»Bil si odlični, Otto! Nikoli ti ne bom pozabil. Zdaj pa hitro v bar! — Ta dva meseca, odkar sem se poročil, je to moj prvi izhod brez žene!«

(Prev. -ar)

OD TU IN TAM

Iz knjige Hilmarja Hoffmanna »Kultura za vse« (Založba Fischer 1979) citiramo:

»Kulturo za vse je treba organizirati, tako da je ponudba zares dostopna. Trajne ovire pri tem ne sme predstavljati niti denar niti neugoden delovni čas ne družina ne otroci.«

»Dostop do kulture za vse ni samo organizacijski ali finančni problem. Premagati velja navede in lenobo vsakega posameznika. Za to je treba spodbujati nagnjenja. Motivirati pa je spet možno le nekoga, ki ve, kaj brez kulture zamuja.«

»Muzeje je treba narediti bolj privlačne. Ure, ko so odprti, naj se pomaknejo na večer. Poživijo jih lahko delavnice umetne obrti, slikarski tečaji in kafeterije.«

»Doživetje kulture in kulturna dejavnost nista nadomestek ali mašilo za preveč prostega časa in naj ne bi predstavljala svečane dogodka enkrat na leto. Nasprotno naj bi vsak dan dajala občutek ustvarjalnosti, lastne vrednosti in s tem stopnjevala veselje do življenja.«

K. r.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža **Jurija Selišnika** se iskreno zahvaljujem vsem njegovim sodelavcem iz čistilnice in osnovne organizacije sindikata za spremstvo na njegovi zadnji poti, za darovani venec in cvetje ter za finančno pomoč. Zahvaljujem se govorniku za tolažilne besede ob odprtem grobu in godbi na pihala za odigrane žalostinke.

Vsem, ki ste kakorkoli sočustvovali z menoj — hvala.

Zalujoča žena, sin
in sorodniki

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše drage mame **Jožefe Vrčkovnik** se zahvaljujem vsem, ki so darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi govorniku in g. župniku za poslovilne besede ter pevcem Vresa za zapete pesmi.

Zalujoči sinovi
in hčerke z družinami

ODREZI

ŽELEZARJI UREJAJO INFORMATIVNI FUŽINAR

Delavcem železarne Ravne želimo omogočiti čimbolj neposreden vpliv na vsebino in obliko našega glasila. Zato objavljamo kratek vprašalnik. Tiste, ki ga bodo izpolnili, prosimo, da ga izrežejo in pošljejo na uredništvo. Vse resne predloge bomo upoštevali.

Uredništvo

Kot redni bralec Informativnega fužinarja predlagam:

1. V naslednjih številkah obdelajte naslednje teme:

2. Uredništvo naj priskrbi in objavi odgovore na naslednja vprašanja:

2a. Želim, da na vprašanje odgovori (ime in funkcija osebe, od katere želimo informacijo):

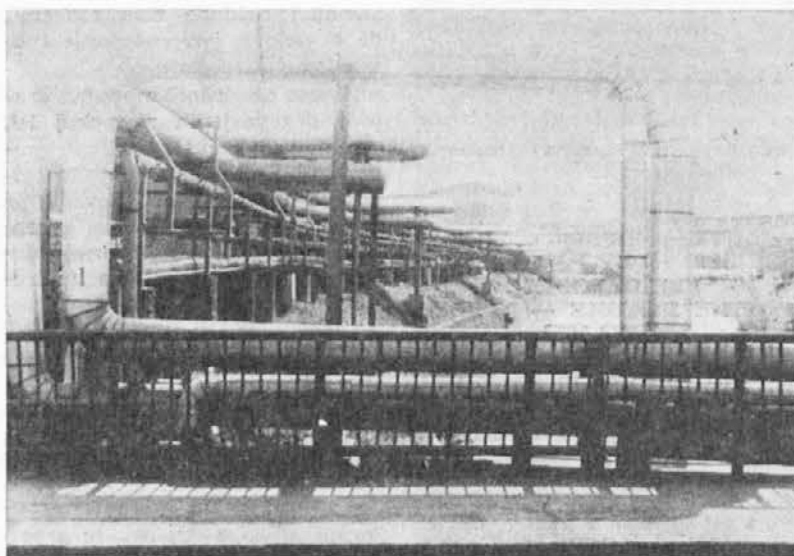
3. V Informativnem fužinarju mi je posebno všeč (tema, naslov članka, rubrika):

4. V Informativnem fužinarju mi ni všeč (tema, članek, rubrika):

5. Predlagam naslednje nove rubrike:

6. Predlagam, da objavite o delih in nalogah, ki jih opravljam:

TOZD — DS:

Pogled z mostu

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, atija, dedija in brata **Matevža Pavšeta-Ravnjaka** iz Kota 8, Prevalje, se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala vsem za darovane vence in cvetje ter za izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujem dr. Matovinoviću, članom lovskih družin Prežihovo in Jamnica za čast-

no stražo, praporščakom lovskih družin Prežihovo in Jamnica, ZB Leše, RK Prevalje in čebelarskega društva za nošenje praporov. Tov. Černecu, tov. Dretniku in tov. Štreklu za poslovilne besede. Hvala č. g. duhovnikom za obred in pevcem za zapete žalostinke.

Zalujoči: žena, sinovi in hčerke z družinami ter bratje in sestra

Fotografije za to številko so prispevali: F. Rotar in služba za informiranje.